

НАЦРТ ЗАКОНА О СТОЧАРСТВУ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређења

Члан 1.

Овим законом уређује се: циљеви у сточарству; субјекти у сточарству и њихови организациони облици; Регистар одгајивачких организација са посебним овлашћењима; одгајивачки циљеви и спровођење одгајивачких програма; контрола продуктивности и очување особина домаћих животиња; гајење домаћих животиња; гајење пчела; очување генетских резерви домаћих животиња и биолошке разноврсности у сточарству; производња и промет хране биљног порекла за домаће животиње и производи животињског порекла; промет приплодним материјалом, као и друга питања од значаја за сточарство.

Одредбе овог закона односе се на гајење: говеда, бивола, оваца, коза, коња, магараца, свиња, живине, крзнашица, кунића, **пчела** и других гајених животиња (у даљем тексту: **домаће животиње**).

Значење појмова

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) *аутохтоне расе домаћих животиња* јесу расе које су настале на подручју Републике Србије;

2) *банка гена* јесте контролисано гајење домаћих животиња, односно чување генетског материјала у циљу очувања биолошке разноврсности домаћих животиња;

3) *биолошка разноврсност у сточарству* јесте део укупне разноврсности живих организама која се односи на сточарство;

4) *биотехнологија у сточарству* подразумева све дозвољене биотехнолошке методе, односно поступке при гајењу домаћих животиња;

5) *биолошки и генетски тестови* јесу поступци за утврђивање учесталости одређених гена и изводе се у складу са прописима, као и одгајивачким програмима;

6) *власник домаћих животиња* јесте правно или физичко лице у чијем је власништву домаћа животиња;

7) *вештачко осемењавање*, јесте зоотехнички поступак и обавља се као стручни задатак у сточарству.

8) *врста домаће животиње* обухвата све животиње истог рода које су сличне или сличних морфолошких и физиолошких особина које међусобно парене дају неограничено плодно потомство;

9) *гајење домаћих животиња* јесте скуп генетских и зоотехничких поступака у циљу испољавања производног потенцијала животиња (у даљем тексту: гајење);

10) *генетска резерва домаћих животиња* јесте минималан број животиња оба пола, доза сперме, јајних ћелија, ембриона или соматских ћелија, који морају бити на залихама у складу са одгајивачким програмом;

11) *генетска варијабилност* јесте разноврсност гена унутар популације;

12) *генетски материјал* обухвата приплодне животиње оба пола, сперму, јајне ћелије, ембрионе или соматске ћелије;

13) *главна матична књига* јесте одговарајућа књига, датотека, електронски или други писани докуменат у коме су уписана квалитетна приплодна грла по врстама и расама, која испуњавају услове прописане главним одгајивачким програмима и при упису у ову књигу добијају главни матични број;

14) *добра одгајивачка пракса* јесте гајење домаћих животиња на начин који омогућава добробит животиња, уз уважавање природних карактеристика пољопривредног подручја омогућава очување плодности земљишта у складу са начелима трајног развоја, и омогућава добијање здравствено безбедних сточарских производа;

15) *еколошки норматив* јесте дозвољено присуство домаћих животиња на одређеном подручју при њиховом гајењу, у циљу заштите животне средине;

16) *етолошки нормативи* подразумевају испуњавање минимума услова домаћим животињама ради омогућавања њихове добробити и карактеристичног понашања;

17) *зоотехнички документи*, јесу исправе о приплодном материјалу које издаје главна одгајивачка организација у складу са главним одгајивачким програмом;

18) *зоохигијенски нормативи* подразумевају испуњавање минимума услова за гајење домаћих животиња;

19) *контролисано размножавање домаћих животиња* јесте осемењавање спермом квалитетних мушких приплодних грла и пресађивање оплођене јајне ћелије, природно парење квалитетним, односно одабраним мушким приплодним грлима, природно и вештачко лежење живине и природно и вештачко осемењавање пчела;

20) *линија домаћих животиња* јесте група сродних домаћих животиња унутар расе, која се по својим особинама истиче у односу на остале животиње исте расе;

21) *матична евиденција* јесу књиге, датотеке, електронски или други писани документи у које се уписују квалитетна приплодна и приплодна грла, ради прикупљања података о пореклу, производним и другим особинама;

22) *обележавање домаћих животиња* јесте поступак означавања домаћих животиња на трајан начин, ради идентификације, регистрације и прикупљање свих података у јединствен информациони систем;

23) *одгајивач* је правно лице, предузетник или физичко лице које је власник домаће животиње, односно лице које има право чувања, гајења, транспорта и коришћења домаће животиње;

24) *одгајивачка организација* јесте правно лице, чији је основни циљ генетско унапређење домаће животиње спровођењем одгајивачког програма;

25) *одгајивачки програм* обухвата прописане методе и услове за гајење домаћих животиња одређене врсте и расе;

26) *парење у сродству* јесте парење домаћих животиња које имају познатог заједничког претка;

27) *педигре* јесте документ о пореклу и производним особинама квалитетне приплодне домаће животиње;

28) *плоткиња* јесте уматичена приплодна домаћа животиња чија се приплодна вредност утврђује на основу прикупљених података о пореклу, производним и другим особинама;

29) *подручје за селекцију пчела и матица* јесте територија на којој важе посебни услови за држање и гајење пчела;

30) *пољопривредно газдинство* јесте производна јединица на којој правна лица, предузетници и физичка лица обављају сточарску производњу;

31) *приплодни материјал* јесу домаће животиње, јаја за лежење, сперма домаћих животиња, јајне ћелије и ембриони, као и матичњаци пчела;

32) *приплодњак* јесте оцењена и одабрана домаћа животиња која испуњава прописане услове из одгајивачког програма;

33) *провенијенца* јесте трговачко име за приплодну живину коју је селекционер држао у затвореном јату и вршио селекцију током пет генерација. Крајњи хибрид такође има то име;

34) *промет домаћих животиња, њихових производа и споредних производа* обухвата увоз, извоз, провоз, складиштење, продају, куповину или било какав њихов пренос на трећа лица;

35) *пчелиња матица* јесте једина репродуктивно способна женка у пчелињој заједници;

36) *пчелиње друштво* јесу медоносне пчеле, матица и трутови смештени у кошници са припадајућим саћем током производне сезоне;

37) *пчелињак* јесте скуп пчелињих друштава смештених у кошницама постављеним на слободном простору, односно у посебно стабилном или монтажном објекту, а може бити уграђен и у возило за превоз;

38) *пчелиња паша* јесу медоносне биљке са којих пчеле сакупљају нектар, полен и смоласте материје;

39) *расе* јесу домаће животиње исте врсте сличних морфолошких и физиолошких особина;

40) *спаривалиште пчелињих матица* јесте место које одговара биолошким захтевима за оплодњу матица;

41) *тестирање домаћих животиња* јесте примена прописаних метода и поступака испитивања испољености појединих особина домаћих животиња;

42) *трансгене животиње* јесу животиње код којих је трајно промењен њихов геном додавањем, одузимањем или заменом одређених гена, односно делова ДНК;

43) *уверење о пореклу* јесте документ о познатом пореклу приплодне домаће животиње;

44) *увоз приплодног материјала* јесте свако уношење квалитетних приплодних домаћих животиња, јаја за лежење, сперме домаћих животиња, јајних ћелија и ембриона у циљу спровођења одгајивачког програма на територији Републике Србије, осим увоза ради провоза, као и привременог увоза приплодних животиња ради такмичења, изложби и др.;

45) *упоредни тест (контролно тестирање)* јесте одабрани начин упоређивања неких особина различитих раса, сојева, линија, мелеза или хибрида домаћих животиња, хране, додатака храни, опреме и др.;

46) *условно грло* јесте прописана јединица за поређење међу врстама и категоријама домаћих животиња;

47) *хибрид* је индивидуа добијена укрштањем животиња различитих врста, раса или линија.

Циљеви у сточарству

Члан 3.

Циљеви у сточарству јесу:

- 1) побољшање, односно очување особина домаћих животиња у зависности од њихове виталности;
- 2) очување генетске варијабилности и биолошке разноврсности у сточарству;
- 3) очување пољопривредних површина у њиховој употреби сходно намени;
- 4) производња довољних количина квалитетних сточарских производа;
- 5) обезбеђивање одговарајуће исхране за сваку врсту домаћих животиња;
- 6) спровођење органске производње у сточарству;
- 7) очување аутохтоних раса;
- 8) спречавање негативних последица гајења домаћих животиња у сродству;
- 9) спровођење зоохигијенских и етолошких норматива у гајењу домаћих животиња;
- 10) гајење домаћих животиња уз поштовање норматива за очување животне средине;
- 11) остваривање права и дужности субјеката у сточарству;
- 12) извођење стручних зоотехничких послова;
- 13) примена резултата научноистраживачког, стручног, образовног и саветодавног рада у сточарству;
- 14) идентификација, обележавање и регистрација домаћих животиња;
- 15) коришћење информационих система у сточарству;
- 16) уређење промета са приплодним материјалом и производима животињског порекла;
- 17) заштита људи при гајењу домаћих животиња.

Циљеви у сточарству из става 1. овог члана остварују се спровођењем одгајивачких програма, као и обављањем других послова у сточарству у складу са овим законом.

Начело недискриминације

Члан 4.

Уређивање односа у области сточарства заснива се на начелу недискриминације - упис у главну матичну књигу омогућити за сваку домаћу животињу која испуњава услове за упис, на захтев одгајивача, односно власника домаће животиње. Сваки одгајивач има право да постане члан основне одгајивачке организације, односно да учествује у спровођењу одгајивачког програма, ако гаји приплодне домаће животиње на подручју рада основне одгајивачке организације и ако је сагласан је да учествује у реализацији одгајивачког програма.

II. СУБЈЕКТИ У СТОЧАРСТВУ И ЊИХОВИ ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ

Врсте субјеката

Члан 5.

Обављање послова у сточарству на територији Републике Србије, у оквиру својих овлашћења обезбеђују Република Србија преко министарства надлежног за послове пољопривреде (у даљем тексту: Министарство), одгајивачи, одгајивачке организације и организације са посебним овлашћењима и други субјекти у сточарству.

Правни положај субјеката који обављају послове у сточарству

Члан 6.

Послове у сточарству може да обавља правно лице које је регистровано у Регистар привредних субјеката, односно које је регистровано у одговарајући регистар у складу са прописима којима се уређују удруживања грађана и које је уписано у Регистар одгајивачких организација и организација са посебним овлашћењима (у даљем тексту: Регистар).

Правно лице из става 1. овог члана оснива се као:

- 1) основна одгајивачка организација;
- 2) регионална одгајивачка организација;
- 3) главна одгајивачка организација;
- 4) организација са посебним овлашћењима.

Правна лица из става 1. овог члана уписују се у Регистар привредних субјеката у складу са законом којима се уређује регистрација привредних субјеката.

Правно лице из става 1. овог члана уписује се у Регистар ако испуњава услове у погледу стручног кадра, просторија (објекат) и одговарајуће опреме.

Министар прописује услове у погледу објеката и одговарајуће опреме из става 4. овог члана.

Министар утврђује испуњеност услова из ст. 4. и 5. овог члана.

1. Одгајивачке организације

1) Основна одгајивачка организација

Члан 7.

Основна одгајивачка организација дужна је да изради и спроводи основни одгајивачки програм.

У спровођењу одгајивачког програма из става 1. овог члана, основна одгајивачка организација нарочито:

- 1) учествује у одабирању домаћих животиња, врши контролу производних способности и обележавање домаћих животиња;
- 2) води основну матичну евиденцију и податке доставља регионалној одгајивачкој организацији и главној одгајивачкој организацији;

3) врши контролу производних способности домаћих животиња над најмањим бројем домаћих животиња који омогућава правилно извођење одгајивачког програма.

Основна одгајивачка организација послове из ст. 1. и 2. овог члана може да обавља ако има:

1) у сталном радном односу запосленог на пословима гајења домаћих животиња најмање једног дипломираног инжењера пољопривреде за сточарство, односно инжењера сточарског смера;

2) одговарајућу опрему.

2) Регионална одгајивачка организација

Члан 8.

Регионална одгајивачка организација спроводи главни одгајивачки програм на својој територији.

У спровођењу одгајивачког програма из става 1. овог члана, регионална одгајивачка организација нарочито:

1) обавља развојно-истраживачке задатке на својој територији;

2) врши одабирање домаћих животиња и шири њихов генетски напредак;

3) води катастар пчелиње паше;

4) учествује у изради плана осемењавања;

5) обрађује податке из основне матичне евиденције добијене од основне одгајивачке организације и доставља их главној одгајивачкој организацији;

6) обавља послове који се односе на банку гена.

Регионална одгајивачка организација може да обавља послове из става 2. овог члана ако има:

1) у сталном радном односу запосленог на пословима селекције домаћих животиња одговарајући број стручњака, а најмање два дипломирана инжењера пољопривреде за сточарство, од којих један са положеним стручним испитом и радним искуством од најмање две године на пословима селекције домаћих животиња;

2) одговарајућу опрему.

3) Главна одгајивачка организација

Члан 9.

Главна одгајивачка организација дужна је да изради и спроводи главни одгајивачки програм, који решењем прихвата Министарство.

При спровођењу главног одгајивачког програма из става 1. овог члана, главна одгајивачка организација нарочито:

1) води главну матичну евиденцију по врстама, односно расама домаћих животиња на територији Републике Србије;

2) издаје педигре квалитетних приплодних домаћих животиња и уверење о пореклу и производним особинама приплодних домаћих животиња и друге зоотехничке документе и води евиденцију о њима;

3) врши контролу производних способности приплодних домаћих животиња;

4) врши процену приплодне вредности домаћих животиња;

- 6) врши рангирање и класирање приплодних домаћих животиња;
- 7) израђује план коришћења и дистрибуције сперме квалитетних приплодних домаћих животиња;
- 8) израђује план коришћења квалитетних приплодних пчелињих матица мајки;
- 9) води евиденцију основних одгајивачких организација;
- 10) води евиденцију одгајивача квалитетних приплодних домаћих животиња;

11) **предлаже признавање новостворених раса, линија и хибрида домаћих животиња и пчела;**

12) израђује стручна упутства за спровођењу главног одгајивачког програма;

13) контролише примену прописаних метода и поступака за спровођење главног одгајивачког програма.

Главна одгајивачка организација послове из става 1. овог члана може да обавља ако има:

1) потребан број стручњака, а најмање два доктора биотехничких наука - област зоотехничких наука, са научним или наставним звањем, од којих један са резултатима научно-стручног рада и радним искуством у области одгајивања и селекције од најмање пет година, по врстама домаћих животиња;

2) по једног дипломираног инжењера пољопривреде сточарског смера за вођење главне матичне евиденције по врстама домаћих животиња;

3) одговарајућу опрему.

2. Организације са посебним овлашћењима

Члан 10.

Организације са посебним овлашћењима јесу:

- 1) центар за репродукцију животиња и вештачко осемењавање;
- 2) тестна станица;
- 3) лабораторија за испитивање квалитета млека;
- 4) лабораторија за молекуларно генетске тестове;
- 5) организација за сабирање, добијање и пресађивање ембриона;
- 6) центар за селекцију пчелињих матица;
- 7) инкубаторска станица.

Организација из става 1. тачка 1) овог члана гаји потребан број приплодњака за добијање и промет сперме ради спровођења главног одгајивачког програма.

Организација из става 1. тачка 2) овог члана врши контролу производних способности домаћих животиња ради спровођења одгајивачког програма и друга тестирања у складу са овим законом.

Организација из става 1. тачка 3) врши испитивања квалитета млека домаћих животиња ради спровођења одгајивачког програма.

Организација из става 1. тачка 4) овог члана врши молекуларно-генетске тестове ради спровођења одгајивачког програма.

Организација из става 1. тачка 5) овог члана врши послове сабирања, добијања и пресађивања ембриона ради спровођења одгајивачког програма.

Организација из става 1. тачка 6) овог члана врши мерење, тестирање, оцењивање особина и контролисану оплодњу матица мајки за потребе

селекцијског програма из пчеларства, као и гајење и промет приплодног материјала пчела у складу са одгајивачким програмом за ову врсту приплодних домаћих животиња.

Организација из става 1. тачка 7) овог члана врши производњу живине у инкубатору ради спровођења одгајивачког програма.

Организације из става 1. тач. 2) до 7) овог члана обављају послове из ст 3. до 8. овог члана ако испуњавају услове у погледу стручног кадра, објеката и опреме.

Министар ближе прописује услове у погледу стручног кадра из става 9. овог члана.

3. Научно-стручни савет за сточарство

Члан 11.

Научно-стручни савет за сточарство јесте саветодавно тело министра из области сточарства.

Научно-стручни савет за сточарство даје стручна мишљења о:

- 1) прописима којима се уређује област сточарства;
- 2) доношењу одгајивачких програма;
- 3) годишњим извештајима о раду одгајивачких организација на спровођењу одгајивачких програма;
- 4) увозу квалитетних приплодних домаћих животиња и генетског материјала и њиховом увођењу у одгајивачке програме;
- 5) увођењу нових метода за процену приплодне вредности и оцењивање приплодних домаћих животиња;
- 6) предлозима дугорочних развојних програма из области сточарства;
- 7) предлозима мера пољопривредне политике из области сточарства;
- 8) листи аутохтоних и угрожених аутохтоних раса;
- 9) предлозима за признавање новостворених раса и хибрида;
- 10) другим значајним питањима из области сточарства.

Састав Научно-стручног савета за сточарство

Члан 12.

Научно-стручни савет за сточарство чине представници министарства из области сточарства, образовних, научних и научноистраживачких установа из области сточарства, као и представници одгајивачких организација.

III. РЕГИСТАР

Упис у Регистар

Члан 13.

Упис у Регистар врши се на основу захтева који правно лице подноси Министарству и решења министра о испуњености услова за обављање послова у сточарству.

Решењем из става 1. овог члана утврђује се област рада у сточарству по врстама домаћих животиња.

Решењем из става 1. овог члана издаје се на период од пет година и може се обновити.

Захтев за обнову решења подноси се најмање шест месеци пре истека рока важења решења.

Правно лице из става 1. овог члана дужно је да обавести Министарство о свакој промени података који се односе на упис у Регистар.

Министар прописује садржину и образац захтева из става 1. овог члана.

Садржина и начин вођења Регистра

Члан 14.

Подаци из Регистра су јавни.

Министар ближе прописује садржину и начин вођења Регистра.

Брисање из Регистра

Члан 15.

Правно лице брише се из Регистра ако:

- 1) донесе одлуку о престанку обављања одређене делатности за коју је уписано у Регистар;
- 2) престане да испуњава прописане услове;
- 3) не спроводи одгајивачки програм;
- 4) по истеку рока из члана 13. став 3. овог закона, а није издато ново решење.

IV. ОДГАЈИВАЧКИ ЦИЉЕВИ И СПРОВОЂЕЊЕ ОДГАЈИВАЧКИХ ПРОГРАМА

Одгајивачки циљеви

Члан 16.

Одгајивачки циљеви у сточарству утврђују се одгајивачким програмом.

Основни одгајивачки циљеви су: повећање продуктивности домаћих животиња, измена и побољшање расног састава, као и спречавање смањења бројног стања домаћих животиња.

Мере спровођења одгајивачког програма

Члан 17.

Мере спровођења одгајивачког програма су:

- 1) контрола продуктивности приплодних и квалитетних приплодних домаћих животиња;
- 2) одабирање и производња приплодних и квалитетних приплодних домаћих животиња;
- 3) производња квалитетне хране за домаће животиње;

- 4) одабирање и коришћење квалитетних мушких и женских приплодних домаћих животиња за производњу;
- 5) испитивање преношења особина на потомство квалитетних приплодних домаћих животиња;
- 6) контролисано размножавање домаћих животиња;
- 7) вођење матичне евиденције домаћих животиња;
- 8) производња и увођење у производњу других раса и новонасталих раса и хибрида домаћих животиња;
- 9) друге одгајивачке и зоотехничке мере.

Дугорочни одгајивачки програм

Члан 18.

Мере из члана 17. овог закона утврђују се Дугорочним одгајивачким програмом који доноси Влада за период од пет година.

Програм из става 1. овог члана садржи мере: одабирања и коришћења квалитетних приплодних домаћих животиња, увођења у производњу и ширења других новостворених раса и хибрида домаћих животиња, испитивања преношења особина на потомство, контроле продуктивности приплодне и квалитетне приплодне домаће животиње и контролисаног размножавања домаће животиње по врстама и расама у Републици Србији, као и висину и изворе средстава за спровођење програма.

Годишњи одгајивачки програм

Члан 19.

За спровођење Дугорочног одгајивачког програма Влада доноси годишњи одгајивачки програм који садржи: обим и врсту мера за поједине врсте домаћих животиња, обим средстава за спровођење мера, као и начин расподеле средстава.

Главни одгајивачки програм

Члан 20.

Главним одгајивачким програмом утврђују се: одгајивачки циљеви, величина популације, одгајивачке методе и селекцијски програми, програм банке гена, развојни и истраживачки задаци за потребе повећања ефикасности извођења програма, услови за успешније гајење домаћих животиња.

За сваку врсту, односно расу домаћих животиња које су од значаја за сточарство доноси се главни одгајивачки програм.

Главним одгајивачким програмом обезбеђује се ширење генетског напретка и побољшање квалитета сточарских производа у складу са зоотехничким стандардима.

Услови које мора да испуњава главни одгајивачки програм

Члан 21.

Главни одгајивачки програм доноси главна одгајивачка организација.

Одгајивачки програм из става 1. овог члана мора да испуњава следеће услове:

- 1) да је у функцији унапређења сточарства, тако да се његовим спровођењем постижу одгајивачки циљеви и да је обезбеђена контрола производних особина, радне способности, као и других особина домаћих животиња;
- 2) да је обезбеђена довољно велика популација домаћих животиња за његово спровођење;
- 3) да су обезбеђени одговарајући организационо-технички услови за његово спровођење;
- 4) да се примењују одговарајуће методе и начини за утврђивање порекла приплодних домаћих животиња;
- 5) да су приплодне домаће животиње које су укључене у програм обележене на прописан начин;
- 6) да је обезбеђено вођење прописане документације;
- 7) да је обезбеђено очување генетске варијабилности и билошке разноврсности у сточарству;
- 8) да је обезбеђено спречавање непланског парења у сродству;
- 9) да су обезбеђене генетске резерве;
- 10) да је обезбеђен систем унутрашње контроле рада над пословима у извођењу одгајивачког програма.

Селекцијски програм

Члан 22.

Селекцијским програмом утврђује се начин испитивања производних способности, оцењивања и одабирања приплодних домаћих животиња, план коришћења приплодних домаћих животиња ради остваривања одгајивачких циљева, као и методе за процену приплодне вредности приплодних домаћих животиња.

Увођење нових метода за процену приплодне вредности и начина оцењивања приплодних домаћих животиња одобрава министар.

Основни одгајивачки програм

Члан 23.

Основна одгајивачка организација доноси основни одгајивачки програм који мора бити у складу са главним одгајивачким програмом.

Усклађеност основног одгајивачког програма са главним одгајивачким програмом уврђује главна одгајивачка организација.

Стручна контрола над спровођењем одгајивачког програма

Члан 24.

Стручну контролу над спровођењем одгајивачког програма врши Министарство.

При вршењу контроле из става 1. овог члана Министарство може захтевати од одгајивачке организације објашњења и податке потребне за спровођење одгајивачког програма и има право увида у документацију, која се односи на одгајивачки програм.

Главна одгајивачка организације дужна је да Министарству достави извештај о спровођењу главног одгајивачког програма за протеклу календарску годину, најкасније у првом тромесечју текуће године.

V. КОНТРОЛА ПРОДУКТИВНОСТИ И ОЧУВАЊЕ ОСОБИНА ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА

Приплодне и квалитетне приплодне домаће животиње
и увођење у приплод домаћих животиња

Члан 25.

Приплодном животињом, у смислу овог закона сматра се здрава домаћа животиња намењена за даљу репродукцију.

Квалитетним приплодним домаћим животињама, у смислу овог закона сматрају се домаће животиње које испуњавају прописане услове у погледу порекла, екстеријера, расних и производних особина, и то:

1) женска приплодна грла (плоткиње) која су под сталном контролом производних способности, имају позната оба родитеља и уписана су у главну матичну књигу;

2) мушка приплодна грла (приплодњаци) која потичу од испитаних родитеља са позитивним резултатима испитивања, а која су испитивањем производних способности дала позитивне резултате, као и мушка приплодна грла која потичу од испитаних родитеља са позитивним резултатима испитивања, а налазе се у поступку испитивања и уписана су у главну матичну књигу.

Приплодна живина потиче од јаја чистих раса и дедовских матичних јата.

Приплодне пчелиње матице потичу од пчела чисте расе и морају имати податке о најмање две генерације женских предака уматичене матице мајке.

Увођење у приплод домаћих животиња врши одгајивач.

Приплодне домаће животиње и квалитетне приплодне домаће животиње морају да испуњавају услове за увођење у приплод, које прописује министар.

Порекло квалитетних приплодних домаћих животиња

Члан 26.

Свака квалитетна приплодна домаћа животиња, односно други приплодни материјал мора имати познато порекло.

Познато порекло квалитетне приплодне домаће животиње и другог приплодног материјала утврђује главна одгајивачка организација.

Порекло женских квалитетних приплодних домаћих животиња може бити пуно, односно непотпуно порекло.

Порекло мушких квалитетних приплодних домаћих животиња може бити пуно.

Пуним пореклом квалитетне приплодне домаће животиње, у смислу овог закона сматра се ако су познате две или више генерација предака, изузев код копитара где се пуним пореклом сматра ако је познато пет генерација предака.

Непотпуним пореклом квалитетне приплодне домаће животиње, у смислу овог закона сматра се ако се не могу утврдити сви преци, на начин утврђен у ставу 5. овог члана. Минимални удео познатог порекла у том случају је познато порекло једног од родитеља.

Министар прописује услове за испуњавање пуног или непотпуног порекла квалитетних приплодних домаћих животиња из ст. 5. и 6. овог члана, као и методе и начин за утврђивање и проверу порекла.

Упис у матичну књигу и регистар

Члан 27.

Домаће животиње уписују се у матичну књигу, односно у регистар, и то:

- 1) у главну матичну књигу - квалитетне приплодне домаће животиње по врстама, односно расама;
- 2) у матичне књиге аутохтоних раса о пореклу расе – аутохтоне расе домаћих животиња;
- 3) у регистар матичних јата живине – матична јата живине;
- 4) у регистар матица пчела познатог порекла - матица пчела познатог порекла.

Матичну књигу, односно регистар из става 1. овог члана води главна одгајивачка организација.

Министар прописује услове за упис домаћих животиња у матичну књигу, односно у регистар, као и садржину и начин вођења матичне књиге, односно регистра.

Контрола производних способности и процена приплодне вредности домаћих животиња

Члан 28.

Контрола производних способности и процена приплодне вредности домаћих животиња врши се на начин и методама које су одређене главним одгајивачким програмом.

Резултати процењене приплодне вредности домаћих животиња користе се за разврставање квалитетних приплодних домаћих животиња у класе.

Контрола производних способности и методе за процену приплодне вредности домаћих животиња морају бити у складу са међународно признатим поступцима и методама.

О контроли производних способности и других особина домаћих животиња одгајивачка организација и организација са посебним овлашћењима воде збирку података.

Министар прописује начин вршења контроле производних способности домаћих животиња у складу са међународно признатим методама за процену приплодне вредности домаћих животиња из става 1. овог члана, као и садржину и начин вођења збирке података из става 4. овог члана.

Обавештавање одгајивача о резултатима производних способности приплодне вредности домаћих животиња

Члан 29.

Основне одгајивачке организације дужне су одгајивачу дати резултате контроле производних способности приплодних домаћих животиња у обиму, року и на начин који је утврђен одгајивачким програмом.

Разврставање квалитетних приплодних домаћих животиња у класе

Члан 30.

Свака квалитетна приплодна домаћа животиња мора бити оцењена и разврстана у класе ради спровођења селекцијских програма и гајења.

Оцењивање и разврставање квалитетних приплодних домаћих животиња у класе врши одгајивачка организација.

Министар прописује поступак и начин оцењивања и разврставања квалитетних приплодних домаћих животиња у класе.

Признавање нових раса, линија и хибрида домаћих животиња

Члан 31.

Нове расе, линије и хибриди домаћих животиња које настају на територији Републике Србије признаје министар решењем.

Министар прописује услове за признавање нових раса, линија и хибрида домаћих животиња.

Тестирање нових раса, провенијенци, линија, хибрида и увезених квалитетних приплодних домаћих животиња

Члан 32.

За укључивање нових раса, провенијенци, линија, хибрида и увезених квалитетних приплодних домаћих животиња у главни одгајивачки

програм постојећих раса мора бити спроведена одговарајућа провера њихових производних способности, процена приплодне вредности и разврставање у класе.

Проверу производних способности квалитетних приплодних домаћих животиња, процену приплодне вредности и разврставање у класе врши одгајивачка организација.

Размножавање домаћих животиња

Члан 33.

Размножавање домаћих животиња је зоотехнички поступак који се изводи вештачким осемењавањем или природним парењем под условима и на начин прописан овим законом и прописима којима се уређује здравствена заштита животиња.

Приликом извођења размножавања домаћих животиња одгајивач, односно извођач вештачког осемењавања води евиденцију о вештачком осемењавању, односно природном парењу и издаје потврду о вештачком осемењавању односно о природном парењу.

Министар ближе прописује услове и начин размножавања домаћих животиња по врстама из става 1. овог члана, начин вођења евиденције о вештачком осемењавању, односно природном парењу, као и садржину потврде из става 2. овог члана.

Парење ван сродства

Члан 34.

Парење ван сродства врши се тако да се при томе поштује највећи дозвољени коефицијент сродства који је одређен селекцијским програмом за сваку врсту и расу домаћих животиња како би се спречило смањење виталности, способности преживљавања, плодности и других особина домаћих животиња у узастопним генерацијама као последице парења у сродству.

Изузетно од става 1. овог члана министар може дозволити парење у сродству у случају угрожености расе, због болести и слично, као и у научно-истраживачке сврхе.

Приплодњаци за природно парење

Члан 35.

Приплодњаци за природно парење морају да испуњавају услове из члана 25. став 2. тачка 2) овог закона.

Изузетно од става 1. овог члана, када је угрожено размножавање домаћих животиња, министар може да дозволи коришћење приплодњака и када нису испуњени прописани услови.

Одгајивач приплодњака може да користи приплодњака за природно парење ако има матични лист приплодњака, педигре и дозволу за његово коришћење издату од главне одгајивачке организације да је уписан у главну матичну евиденцију, и за приплодњака води припусни списак.

Главним одгајивачким програмом одређују се услови и начин коришћења приплодњака, као и период важења дозволе за коришћење приплодњака за природно парење.

Главним одгајивачким програмом мора бити обезбеђено довољно приплодњака за природно парење.

Република Србија обезбеђује средства за суфинансирање држања довољног броја приплодњака за природно парење у складу са главним одгајивачким програмом.

Забрањено је коришћење за приплод мушких грла која нису одабрана за приплод, као и мушких грла у тову.

Приплодњаци за вештачко осемењавање

Члан 36.

Приплодњаци за вештачко осемењавање морају да испуњавају услове из члана 25. став 2. тачка 2) овог закона.

Изузетно од става 1. овог члана, када је угрожено размножавање домаћих животиња, министар може да дозволи коришћење приплодњака за вештачко осемењавање и када нису испуњени прописани услови.

Центар за репродукцију животиња и вештачко осемењавање може да користи за вештачко осемењавање одабране приплодњаке ако има матични лист приплодњака, педигре о приплодњаку издат од стране главне одгајивачке организације, да је уписан у главну матичну евиденцију и да има дозволу за његово коришћење издату од стране министра, на предлог комисије за годишњи преглед Центара за репродукцију животиња и вештачко осемењавање (у даљем тексту: комисија) коју образује министар.

Главним одгајивачким програмом одређују се услови и начин коришћења приплодњака из става 3. овог члана.

Главним одгајивачким програмом мора бити обезбеђено довољно приплодњака за вештачко осемењавање.

Одабирање приплодњака за вештачко осемењавање врши се по потреби, а најмање једанпут годишње.

Забрањено је коришћење приплодњака који нису одабрани за коришћење у приплоду за вештачко осемењавање.

Сперма

Члан 37.

Центар за репродукцију животиња и вештачко осемењавање може да користи и стави у промет сперму домаћих животиња (у даљем тексту: сперма), под следећим условима, ако је сперма:

1) добијена и ускладиштена у центру за репродукцију животиња и вештачко осемењавање;

2) добијена од приплодњака који имају зоотехничка документа из члана 36. став 3. овог закона;

3) обележена на прописан начин, да се за њу води евиденција и да је прати прописана документација;

4) одговара условима о квалитету прописаним овим законом и условима о здравственој исправности у складу са прописима којима се уређује здравствена заштита животиња.

О квалитету сперме из става 1. тачка 4) овог члана главна одгајивачка организација даје мишљење.

Изузетно од става 1. овог члана може се производити и користити сперма која испуњава услове из става 1. тач. 2) и 4) ако служи за сопствене потребе на пољопривредном газдинству.

Центар за репродукцију животиња и вештачко осемењавање не сме ометати промет спермом, које је добијено у другом Центру за репродукцију животиња и вештачко осемењавање, ако та сперма испуњава прописане услове.

Одредба става 1. овог члана не односи се на сперму живине, крзнашица, кунића и пчела.

Министар прописује начин обележавања сперме, начин вођења евиденција, као и услове које мора да испуњава сперма у погледу квалитета.

Вештачко осемењавање

Члан 38.

Вештачко осемењавање може да обавља правно лице и предузетник (у даљем тексту: извођач вештачког осемењавања) који је уписан у Регистар извођача вештачког осемењавања, који води Министарство.

Вештачко осемењавање може да обавља и физичко лице на основу уговора о сарадњи са извођачем вештачког осемењавања и које је стручно оспособљено за извођење вештачког осемењавања.

Извођач вештачког осемењавања уписује се у Регистар извођача вештачког осемењавања ако испуњава следеће услове:

- 1) има одговарајући простор и опрему;
- 2) има одговарајући стручни кадар;
- 3) обавља осемењавање током целе године.

Упис у Регистар извођача вештачког осемењавања врши се на основу захтева који извођач вештачког осемењавања подноси Министарству.

Министар доноси решење о упису у Регистар извођача вештачког осемењавања.

Стручно оспособљавање физичког лица за извођење вештачког осемењавања врши се на организованим обукама, према програму који доноси Министарство.

Министар прописује услове у погледу простора, опреме и стручног кадра из става 3. тач. 1) и 2) овог члана, начину уписа и садржини регистра из става 1. овог члана.

Одредбе овог члана не односе се на вештачко осемењавање живине, крзнашица, кунића и пчела.

Садржина и начин вођења Регистра извођача вештачког осемењавања

Члан 39.

Подаци из Регистра извођача вештачког осемењавања су јавни.

Министар ближе прописује садржину и начин вођења Регистра извођача вештачког осемењавања.

Брисање из Регистра извођача вештачког осемењавања

Члан 40.

Извођач вештачког осемењавања брише се из Регистра извођача вештачког осемењавања ако:

- 1) донесе одлуку о престанку обављања делатности за коју је уписан у Регистар извођача вештачког осемењавања;
- 2) престане да испуњава прописане услове;
- 3) не доставља податке о резултатима осемењавања Центру за репродукцију животиња и вештачко осемењавање.

Обавезе извођача вештачког осемењавања

Члан 41.

Извођач вештачког осемењавања дужан је да:

- 1) врши вештачко осемењавање у складу са главним одгајивачким програмом;
- 2) употребљава сперму, која испуњава прописане услове;
- 3) остварује прописане минималне резултате осемењавања;
- 4) користи прописане податке о вештачком осемењавању и доставља их Центру за репродукцију животиња и вештачко осемењавање.

Центар за репродукцију животиња и вештачко осемењавање

Члан 42.

У Центру за репродукцију животиња и вештачко осемењавање могу се држати приплодњаци који имају педигре издат од стране главне одгајивачке организације, да је уписан у главну матичну евиденцију и да има дозволу за коришћење приплодњака издату од стране министра.

Ради спровођења главног одгајивачког програма, Центар за репродукцију животиња и вештачко осемењавање дужан је да:

- 1) користи позитивно тестиране квалитетне приплодне домаће животиње или квалитетно приплодне домаће животиње које су у поступку тестирања;
- 2) води евиденцију о приплодњацима, о производњи и складиштењу сперме, о стављању у промет сперме, као и да доставља годишњи извештај Министарству;
- 3) прати и анализира рад извођача вештачког осемењавања на основу података о резултатима осемењавања добијених од њега.

За спровођење главног одгајивачког програма, Центар за репродукцију и вештачко осемењавање мора да има у сталном радном односу запосленог најмање једног дипломираног инжењера сточарства.

Заштитни појас око Центра за селекцију пчелињих матица

Члан 43.

У заштитном појасу око Центра за селекцију пчелињих матица примењују се посебни услови промета и селидбе пчела и пчеларског приплодног материјала ради стручне контроле над парењем пчелињих матица.

Забрањено је гајење пчела у заштићеном појасу око Центара за селекцију пчелињих матица.

Министар прописује величину заштитног појаса и посебне услове промета и селидбе пчела и пчеларског приплодног материјала из става 1. овог члана.

Јајне ћелије и ембриони

Члан 44.

Јајне ћелије и ембриони домаћих животиња (у даљем тексту: јајне ћелије и ембриони) могу се користити и ставити у промет ако су испуњени следећи услови:

1) да су добијени и ускладиштени на прописан начин у Организацији за сабирање, добијање и пресађивање ембриона;

2) да потичу од приплodних домаћих животиња које испуњавају услове за добијање јајних ћелија и ембриона у складу са главним одгајивачким програмом;

3) да су обележени на прописан начин, а ако су у домаћој животињи примаоцу она мора бити обележена на прописан начин;

4) да их прати одговарајућа зоотехничка документација и то уверење о пореклу и производним способностима;

5) да одговарају прописаним условима о квалитету и здравственим прописима.

Министар ближе прописује услове из става 1. овог члана које мора да испуњава јајна ћелија и ембрион.

Одредбе овог члана не односе се на јаја за насад живине и пчелиње матичњаке.

Генетске манипулације и трансгене домаће животиње

Члан 45.

Забрањено је мењање наследне основе домаћих животиња методама генетске манипулације.

Изузетно од става 1. овог члана може се вршити мењање наследне основе домаћих животиња методама генетске манипулације само у научно-истраживачке сврхе, у затвореном и за ту сврху опремљеном објекту, уз дозволу коју издаје министар.

Комерцијална употреба трансгених домаћих животиња врши се у складу са прописима којима се уређују генетички модификовани организми.

Молекуларно-генетски тестови

Члан 46.

Молекуларно-генетски тестови користе се за сакупљање информација о квалитетним приплодним животињама, за доношење одлука у спровођењу одгајивачког програма, за очување аутохтоних раса и ради очувања биолошке разноврсности домаћих животиња.

Молекуларно-генетске тестове изводи Лабораторија за молекуларно-генетске тестове у складу са начелима добре лабораторијске праксе, као и по међународно признатим методама.

Тестирање производних способности домаћих животиња

Члан 47.

Тестирање производних способности домаћих животиња врши Тестна станица у складу са главним одгајивачким програмом, на начин којим се обезбеђује међународна мерљивост добијених резултата.

Министар ближе прописује начин тестирања производних способности домаћих животиња.

VI. ГАЈЕЊЕ ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА

Циљ гајења домаћих животиња

Члан 48.

Гајење домаћих животиња (у даљем тексту: гајење) врши одгајивач у складу са овим законом и прописима којима се уређује здравствена заштита животиња, ради остваривања циљева у сточарству из члана 3. овог закона.

Врсте гајења

Члан 49.

Врсте гајења су: конвенционално гајење и природи прилагођено гајење.

Конвенционално гајење јесте уобичајени начин гајења, који подразумева употребу дозвољених систем гајења, исхране и стимулације производње.

Природи прилагођено гајење јесте околини прилагођен облик пољопривредне производње, који се може спроводити само на пољопривредним газдинствима са истим видом биљне производње.

Природи прилагођено гајење може се вршити као:

- 1) интегрално;
- 2) еколошко (органиско и биолошко);
- 3) биолошки динамично;
- 4) пермакултурално гајење.

Министар ближе прописује услове за конвенционално гајење и природи прилагођено гајење по врстама домаћих животиња

Поштовање потреба домаћих животиња у гајењу

Члан 50.

Гајење се врши уз поштовање потреба домаћих животиња у гајењу, тако да се задовољавају њихове биолошке потребе, да се не ометају њихове телесне функције и понашање, као и да се са њима поступа у складу са прописима којима се уређује здравствена заштита и добробит животиња.

Исхрана, нега и смештај домаћих животиња су одговарајући, када задовољавају физиолошке, етолошке и друге потребе домаћих животиња. Домаће животиње се морају хранити и неговати на начин који одговара свакој врсти домаћих животиња и мора им се обезбедити одговарајући смештај у објектима за гајење. Присилно храњење домаћих животиња је дозвољено у функцији преживљавања или из здравствених разлога.

Превоз и клање домаћих животиња мора се обављати у складу са прописима којима се уређује здравствена заштита и добробит животиња.

Одгајивач је дужан да обезбеди посебну негу за болесне, повређене и изнемогле домаће животиње у складу са прописима којима се уређује здравствена заштита и добробит животиња.

Министар ближе прописује услове у погледу исхране и неге домаћих животиња из става 2. овог члана.

Објекти и опрема за гајење

Члан 51.

Објекти за гајење јесу:

- 1) штале, пчелињаци и др.;
- 2) ђубришта и објекти за сточне отпатке;
- 3) складишта за храну (сењаци, силоси, амбари, подруми и сл.) и воду;
- 4) други простори за гајење (ограђени и неограђени пашњаци) са надзором над пашом, ограде, тркалишта, испусти, простор за сабирање воде и др.

Објекти из става 1. овог члана морају да испуњавају прописане услове.

Ради обезбеђивања одговарајућих услова за гајење и квалитета производа животињског порекла, одгајивач је дужан, у складу са зоохигијенским и етолошким нормативима, да користи одговарајућу опрему за смештај, храњење, напајање, чишћење и негу, као и опрему за превоз животиња и животињских отпадака.

Министар ближе прописује услове у погледу објеката по врстама домаћих животиња из става 1. овог члана, као и услове у погледу опреме из става 2. овог члана.

Оспособљеност одгајивача

Члан 52.

Одгајивач при гајењу мора да је оспособљен за гајење и поступање са домаћим животињама и да има основна знања о гајењу и поступању с домаћим животињама, исхрани, квалитету производа животињског порекла и поступању са стајским ђубривом.

Министар ближе прописује начин утврђивања оспособљености и знања одгајивача из става 1. овог члана.

Зоотехнички поступци

Члан 53.

Ради остваривања успешног гајења и здравствене заштите домаћих животиња, одгајивач при гајењу може сам да изводи само оне зоотехничке поступке, који су неопходни за здравствену заштиту домаћих животиња и успешно гајење, и то:

- 1) прву помоћ (заустављање крварења, примарна обрада рана, помоћ при порођају, троакирање, сондирање);
- 2) кастрацију прасади млађих од једне недеље;
- 3) апликацију препарата гвожђа против анемије;
- 4) купирање репова код прасади и јагњади до четвртог дана старости;
- 5) скраћивање, односно брушење зуба код прасади први дан по рођењу;
- 6) обраду и негу папака, копита и чишћење животиња;
- 7) обезрожавање телади млађе од 6 недеља;
- 8) вештачко осемењавање;
- 9) спољашњи преглед на бременитост;
- 10) контролу продуктивности;
- 11) обележавање домаћих животиња у складу са прописима;
- 12) употребу и давање дозвољених фармаколошких средстава, која нису везана за издавање по рецепту;
- 13) дезинфекцију и дезинсекцију сточарских објеката са дозвољеним средствима;
- 14) негу и стрижу длаке и вуне;
- 15) спровођење апитехничких мера у циљу успешног гајења пчела;
- 16) спречавање природног ројења и грабежи;
- 17) увођење вештачког изројавања пчелињих друштава за сопствене потребе;
- 18) употребу биотехничких мера у сузбијању штеточина и болести.

Стручно оспособљавање одгајивача за извођење зоотехничких поступака из става 1. овог члана врши се на организованим обукама, према програму који доноси Министарство.

Исхрана домаћих животиња

Члан 54.

Одгајивач је дужан домаће животиње редовно снабдевати са довољном количином квалитетне хране, воде за пиће, ваздухом, тако да су у довољној мери задовољене њихове биолошке потребе.

Храна за домаће животиње мора бити таква да задовољава основне потребе домаћих животиња, којима је намењена.

Забрањено је давање хормоналних препарата да би се подстицао раст, производња млека, мяса, јаја или из других разлога домаћим животињама које се користе у производне и спортске сврхе.

Изузетно од става 3. овог члана дозвољено је давање хормоналних препарата за репродуктивне и терапијске сврхе.

Животињски отпаци и ђубрење

Члан 55.

Животињски отпаци (фецес и мокраћа) могу се употребљавати као ђубриво.

Животињски отпаци из става 1. овог члана као и компост, који се употребљавају за ђубрење као средство за исхрану биља, у циљу очувања плодности тла, не сматрају се отпадима.

На животињске отпатке који се не користе као ђубриво, у смислу става 2. овог члана, примењују се прописи којима се уређује поступање са отпадним материјама.

Објекти за животињске отпатке

Члан 56.

Са животињским отпадима мора се поступати тако да се не угрожава здравље људи и домаћих животиња, околина, квалитет хране и сточарских производа.

Објекти за животињске отпатке могу бити:

- 1) ђубришта;
- 2) осочне јаме;
- 3) лагуне.

Погони за прераду и обраду животињских отпадака, као и објекти из става 2. овог члана морају испуњавати техничке и технолошке услове.

Министар ближе прописује техничке и технолошке услове за објекте из става 2. овог члана и погоне из става 3. овог члана.

Обележавање и евидентирање домаћих животиња

Члан 57.

Домаће животиње морају бити обележене у складу са овим законом и законом којим се уређује здравствена заштита животиња.

Обележавање домаћих животиња може да врши:

- 1) одгајивач који је стручно оспособљен да врши обележавање;

2) одгајивачка организација;

3) ветеринарске амбуланте, ветеринарске станице и ветеринарске службе.

Стручно оспособљавање одгајивача из става 2. тачка 1) овог члана врши се на организованим обукама, према програму који доноси Министарство.

Лица из става 2. овог члана могу да врше обележавање домаћих животиња ако су овлашћена за обележавање од стране Министарства.

Лица из става 2. овог члана одговорна су за правилно обележавање домаћих животиња.

Одгајивач из става 2. тачка 1) овог члана о извршеном обележавању домаће животиње води шталску књигу.

Шталска књига из става 5. овог члана садржи податке о идентитету, пореклу, плодности и производним способностима домаће животиње.

Одгајивач и одгајивачка организација дужни су да податке о обележавању домаће животиње доставе Министарству, ради уписа података о обележеним домаћим животињама у Централну базу података о обележавању животиња (у даљем тексту: Централна база).

Министар ближе прописује начин обележавања и евиденције животиња.

Гајење на заштићеним подручјима

Члан 58.

Када се пољопривредно земљиште намењено сточарству, посебним прописима утврђује као заштићено подручје потребно је прибавити мишљење Министарства.

VII. ГАЈЕЊЕ ПЧЕЛА

Услови и начин гајења пчела

Члан 59.

Гајење пчела врши се у пчелињаку.

Забрањено је постављање пчелињака у стамбеним објектима и густо насељеним местима.

Одгајивач пчела дужан је да постави пчелињак тако да пчеле не сметају суседима и пролазницима.

Начин постављања пчелињака, њихову удаљеност од стамбених и других објеката, као и путева и друге услове за држање пчела утврђује општина у складу са прописима којима се уређује локална самоуправа.

Министар ближе прописује услове и начин гајења пчела.

Пчелиња паша, катастар пчелиње паше и фенолошке карте

Члан 60.

Коришћење медоносног биља за пчелињу пашу је слободно и без накнаде.

Катастар пчелиње паше јесте збирка података о присуству медоносног биља на одређеном подручју, који води регионална одгајивачка организација.

Фенолошка карта јесте скуп података о могућности паше, по врстама пчелиње паше, коју води регионална одгајивачка организација на утврђеном подручју прогнозирања пчелиње паше.

Министар прописује ближе услове о садржини и начину вођења катастра из става 2. овог члана.

Селидба пчела

Члан 61.

Ради коришћења пчелиње паше, одгајивач пчела може пчелињак преселавати са сталног места на друго место држања.

Забрањена је селидба пчела ако пчелиња друштва нису здрава, тј. ако не поседују уверење о транспорту.

Здравствено стање пчела доказује се потврдом о здравственом стању у складу са прописима којима се уређује здравствена заштита животиња.

Пчелари из других земаља могу користити пчелињу пашу на територији Републике Србије само уз сагласност Министарства.

Министар ближе прописује услове и начин селидбе пчела из става 1. овог члана, садржину уверења из става 2. овог члана, као и услове за издавање сагласности из става 4. овог члана.

Промет пчела

Члан 62.

У промет се могу ставити само селекционисане пчелиње матице.

Праћење одбеглог роја пчела

Члан 63.

Власник односно корисник земљишта, дужан је омогућити одгајивачу пчела пролаз преко његовог земљишта ради праћења одбеглог роја, а у случају штете има право на накнаду.

Заштита пчела за време пчелиње паше

Члан 64.

Правно, односно физичко лице може вршити употребу средстава за заштиту биља и сузбијање комараца авио методом, отровних за пчеле за време пчелиње паше, само по одобрењу органа локалне самоуправе.

Одобрење из става 1. овог члана издаје се за једно третирање.

Лица из става 1. овог члана дужна су обавестити:

1) одгајивачку организацију о издатом одобрењу;

2) одгајивача пчела, путем средстава јавног информисања, најмање 48 сати пре третирања о месту и времену употребе средства отровних за пчеле, начину употребе, времену трајања отровног средства и угроженом подручју.

Под угроженим подручјем из става 3. тачка 2) овог члана, сматра се површина на којој се употребљава средство за заштиту биља и сузбијање комараца као и околно земљиште које се простире у кругу од 5 км, удаљености од границе те површине.

У случају примене средстава из става 1 овог члана одгајивач пчела је дужан предузети потребне мере заштите пчела, и то:

- 1) затварање лета кошнице;
- 2) привремено пресељавање.

VIII. ОЧУВАЊЕ ГЕНЕТСКИХ РЕЗЕРВИ ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА И БИОЛОШКЕ РАЗНОВРСНОСТИ У СТОЧАРСТВУ

Очување генетских резерви домаћих животиња

Члан 65.

Генетске резерве домаћих животиња обухватају посебне расе, сојеве и линије домаћих животиња. Генетске резерве се чувају у виду минималног броја домаћих животиња, доза сперме, јајних ћелија или ембриона.

Министар прописује Листу генетских резерви домаћих животиња, као и начин очувања генетских резерви из става 1. овог члана.

Средства за очување генетских резерви домаћих животиња обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Програм очувања биолошке разноврсности у сточарству

Члан 66.

Очување биолошке разноврсности у сточарству изводи се у складу са програмом очувања биолошке разноврсности, који доноси министар за период од пет година.

Програм из става 1. овог члана обухвата оцену стања у погледу биолошке разноврсности у сточарству, и то:

- 1) очување свих раса домаћих животиња које се гаје на територији Републике Србије, а посебно очување аутохтоних раса;
- 2) очување раса домаћих животиња изван средине у којој су настале (*ex-situ* очување), односно у средини где су настале (*in-situ* очување) за сваку расу домаћих животиња;
- 3) успостављање и рад банке гена у сточарству;
- 4) испуњавање међународних обавеза;
- 5) повећање јавне свести о значају очувања биолошке разноврсности у сточарству;
- 6) повезивање са другим програмима из области пољопривреде.

Програмом из става 2. овог члана утврђују се обим средстава за спровођење програма, начин расподеле средстава, као и субјекти у сточарству који ће га спроводити.

Аутохтоне расе домаћих животиња

Члан 67.

Аутохтоне расе домаћих животиња су под посебном бригом државе.

Листу аутохтоних раса домаћих животиња и угрожених аутохтоних раса утврђује министар.

Аутохтоне расе домаћих животиња се уписују у Регистар аутохтоних раса, који води Министарство.

Министарство заштићује име и аутохтону расу домаћих животиња у складу са ратификованим међународним уговорима и споразумима.

Министар ближе прописује услове у погледу гајења и промета аутохтоних раса, као и садржину и начин вођења Регистра аутохтоних раса домаћих животиња.

Посебно очување биолошке разноврсности расе пчела *Apis mellifera carnica*

Члан 68.

Ради очувања биолошке разноврсности пчела *Apis mellifera carnica* на територији Републике Србије није дозвољено гајење и промет са приплодним материјалом других раса пчела.

Посебне мере у сточарству у ванредним условима

Члан 69.

У случају ванредног стања или стања непосредне ратне опасности или природних односно других несрећа које угрожавају очување минималног броја приплодног материјала потребног за размножавање домаћих животиња, односно ако је у већем обиму угрожена биолошка разноврсност домаћих животиња на територији Републике Србије, Министарство може да нареди посебне мере којима се спречава угроженост домаћих животиња, и то:

- 1) забрана промета домаћих животиња;
- 2) забрана клања домаћих животиња.

IX. ПРОИЗВОДЊА И ПРОМЕТ ХРАНЕ БИЉНОГ ПОРЕКЛА ЗА ДОМАЋЕ ЖИВОТИЊЕ И ПРОИЗВОДИ ЖИВОТИЊСКОГ ПОРЕКЛА

Производња хране биљног порекла за домаће животиње

Члан 70.

Производњом хране биљног порекла за домаће животиње може да се бави правно лице, предузетник или физичко лице (у даљем тексту: произвођач), ако:

- 1) има објекте и опрему за производњу хране биљног порекла за домаће животиње;
- 2) обезбеди контролу квалитета хране биљног порекла за домаће животиње;
- 3) има просторије за чување сировина и произведене хране биљног порекла за домаће животиње.

Министар ближе прописује услове у погледу објеката, опреме и просторија из става 1. тач. 1) и 3) овог члана.

Контрола квалитета хране биљног порекла за домаће животиње

Члан 71.

Произвођач је дужан да обезбеди сталну контролу квалитета хране биљног порекла за домаће животиње у процесу производње и да води евиденцију о извршеној контроли квалитета.

Контролу квалитета хране биљног порекла за домаће животиње врши правно лице које је акредитовано од организације надлежне за акредитацију и овлашћено од стране Министарства за обављање тих послова.

Контролу квалитета хране биљног порекла за домаће животиње може обављати правно лице из става 2. овог члана ако има:

- 1) опрему за хемијско-квалитативне анализе;
- 2) у сталном радном односу запосленог најмање једног дипломираног инжењера пољопривреде за сточарство или дипломираног инжењера технологије за производњу хране за домаће животиње са радним искуством од најмање две године на одговарајућим пословима за вршење контроле квалитета хране биљног порекла за домаће животиње.

Министар ближе прописује садржину и начин вођења евиденције из става 1. овог члана, као и услове у погледу опреме из става 3. тачка 1) овог члана.

Промет хране биљног порекла за домаће животиње

Члан 72.

Промет хране биљног порекла за домаће животиње, обухвата увоз, извоз, складиштење и продају, као и свако упућивање хране биљног порекла за домаће животиње трећем лицу из објекта за производњу хране биљног порекла за домаће животиње.

О промету хране биљног порекла за домаће животиње произвођач води евиденцију.

Министар ближе прописује облик и садржину евиденције из става 2. овог члана.

Ако постоји оправдана сумња да је храна биљног порекла за домаће животиње штетна по здравље домаће животиње, здравље људи и околину, министар може да забрани или ограничи промет или употребу исте.

Производи животињског порекла

Члан 73.

Производи животињског порекла, у смислу овог закона јесу: живе животиње, сперма, јајне ћелије, ембриони, месо у облику трупова и полутки, коже, изнутрице, свеже млеко, вуна, јаја, **мед**, млеч и споредни производи (стајњак и осока).

Производи животињског порекла морају одговарати прописаним условима о квалитету производа животињског порекла.

Квалитет производа животињског порекла утврђује правно лице које је акредитовано од организације надлежне за акредитацију и овлашћено од стране Министарства за обављање тих послова.

Министар прописује услове у погледу квалитету производа животињског порекла.

Х. ПРОМЕТ ПРИПЛОДНИМ МАТЕРИЈАЛОМ

Услови за промет приплодним домаћим животињама

Члан 74.

Промет квалитетне приплодне домаће животиње и њено излагање на смотрема, изложбама, сајмовима, лицитацијама, тамичењима или на други начин, као и промет осталог приплодног материјала може се вршити ако је обележена на прописан начин и ако се води, односно ако је прати матични лист, педигре и уверење о здравственом стању животиње.

Излагање домаћих животиња на смотрема, изложбама, сајмовима и тамичењима је од значаја за Републику Србију.

Министар ближе прописује услове за одржавање смотри, изложби, сајмова, лицитација и тамичења.

Промет генетским материјалом

Члан 75.

Прометом сперме, јаја за инкубирање, приплодног генетског материјала пчела, ембриона и јајних ћелија може да се бави правно лице које испуњава прописане услове у погледу објеката, опреме и стручног кадра.

Министар прописује услове у погледу објеката, опреме и стручног кадра.

Испуњеност услова утврђује министар решењем.

Увоз квалитетне приплодне домаће животиње и генетског материјала

Члан 76.

Квалитетне приплодне домаће животиње и генетски материјал могу се увозити ако:

1) испуњавају услове у погледу производних способности утврђене главним одгајивачким програмом за поједине врсте или расе домаћих животиња;

2) имају документ о пореклу и производним способностима квалитетних приплодних домаћих животиња, издат од стране надлежног органа земље извознице;

3) испуњавају услове у складу са прописима којима се уређује здравствена заштита животиња.

Увоз квалитетних приплодних домаћих животиња и генетског материјала врши се на основу дозволе коју издаје Министарство.

Изузетно од става 1. овог члана за научне и истраживачке сврхе могу се увозити и друге приплодне домаће животиње.

Извоз квалитетне приплодне домаће животиње и генетског материјала

Члан 77.

Квалитетне приплодне домаће животиње и генетски материјал могу се извозити ако:

1) испуњавају услове у погледу производних способности утврђене главним одгајивачким програмом за поједине врсте или расе домаћих животиња;

2) имају документ о пореклу и производним особинама квалитетних приплодних домаћих животиња;

3) испуњавају услове у складу са прописима којима се уређује здравствена заштита животиња.

Извоз квалитетних приплодних домаћих животиња и генетског материјала врши се на основу дозволе коју издаје Министарство.

Аутохтоне и угрожене аутохтоне расе могу се извозити, ако извоз не угрожава потребно бројно стање домаћих животиња и њихову заштиту.

XI. БАЗЕ ПОДАТАКА И ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ У СТОЧАРСТВУ

Вођење и коришћење базе података

Члан 78.

Ради евидентирања, и праћења спровођења мера и других послова у сточарству, Министарство води базе података у складу са овим законом и користи податке у складу са другим прописаним базама података.

Базе података везане за послове у сточарству морају бити повезане са Централном базом коју води Министарство у складу са прописима којима се уређује здравствена заштита животиња, као и другим базама података које води Министарство.

Начин повезивања базе података, као и начин прикупљања коришћења података из других база уређује се посебним прописом.

Успостављање информационог система

Члан 79.

Министарство успоставља и одржава информациони систем у сточарству. Одгајивач домаћих животиња, одгајивачка организација и организација са посебним овлашћењима дужни су водити матичне књиге, регистре, збирке података и евиденције под условима и на начин прописан овим законом, усклађене и повезане у информациони систем и међународне информационе системе у области сточарства.

Министарство обезбеђује повезаност и доступност података и повезивање у одговарајући информациони систем у сточарству.

Министар прописује начин повезивања информационих система, као и услове за чување матичне књиге, регистара, збирки података и евиденције.

XII. СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОСЛОВА У СТОЧАРСТВУ

Члан 80.

Средства за спровођења мера из дугорочног одгајивачког програма и годишњег одгајивачког програма, као и спровођење посебних мера у ванредним

условима, средства за очување генетских резерви, очување биолошке разноврсности домаћих животиња обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Средства за спровођења послова у сточарству обезбеђују се од:

- 1) накнаде за издавање зоотехничких докумената;
- 2) накнаде за извршене контроле производних способности домаћих животиња које се не финансирају из буџета Републике Србије;
- 3) накнаде за обележавање и евиденције домаћих животиња;
- 4) накнаде за издавање дозволе за коришћење приплодњака за природно парење.

Висину накнада из из става 2. утврђује Влада.

Трошкове управног поступка сноси подносилац захтева, и то за:

- 1) упис у Регистар;
- 2) упис у Регистар извођача вештачког осемењавања;
- 3) упис у Регистар аутохтоних раса;
- 4) издавање решења о испуњености услова за објекте из чл. 51, 56. и 70. овог закона;
- 5) издавање дозволе за мењање наследне основе домаћих животиња методама генетске манипулације у научно-истраживачке сврхе;
- 6) издавање дозволе за увоз и извоз домаћих животиња.

Средства из става 3. овог члана подносилац захтева уплаћује на одговарајући рачун за уплату јавних прихода буџета Републике Србије.

Висина трошкова из става 3. овог члана утврђује се у складу са прописима о накнадама трошкова у управном поступку.

ХИИ. НАДЗОР

Инспекцијски надзор

Члан 81.

Инспекцијски надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство преко пољопривредног инспектора.

Послове пољопривредног инспектора може да врши дипломирани инжењер пољопривреде сточарског смера са положеним стручним испитом и најмање три године радног искуства и положеним државним стручним испитом.

Службено одело и службена легитимација

Члан 82.

У обављању послова инспекцијског надзора, пољопривредни инспектор мора да има службену легитимацију.

Пољопривредни инспектор обаља послове инспекцијског надзора у прописаном службеном оделу.

Министар ближе прописује образац и садржај легитимације, изглед службеног одела пољопривредног инспектора, као и начин вођења евиденције о издатим легитимацијама.

Права и дужности пољопривредног инспектора

Члан 83.

У вршењу послова инспекцијског надзора, пољопривредни инспектор има право и дужност да контролише:

- 1) да ли је одгајивачка организација, односно организација са посебним овлашћењима уписана у Регистар (члан 6.);
- 2) да ли основна одгајивачка организација спроводи основни одгајивачки програм (члан 7.);
- 3) да ли регионална одгајивачка организација спроводи главни одгајивачки програм (члан 8.);
- 4) да ли главна одгајивачка организација спроводи главни одгајивачки програм (члан 9.);
- 5) испуњеност услова из члана 6. став 4, члана 7. став 3, члана 8. став 3, члана 9. став 3. и члана 10. став 9. овог закона;
- 6) да ли главни одгајивачки програм испуњава прописане услове (чл. 20. и 21.);
- 7) да ли селекцијски програм испуњава прописане услове (члан 22.);
- 8) испуњеност услова за увођење у приплод приплодне домаће животиње и квалитетне приплодне домаће животиње (члан 25.);
- 9) да ли је домаћа животиња уписана у матичну књигу, односно Регистар из члана 27. став 1. овог закона;
- 10) да ли је извршена контрола производних способности и процена приплодне вредности домаће животиње, као и да ли је на основу резултата процењене вредности приплодних животиња извршено разврставање квалитетних приплодних домаћих животиња у класе (члан 28.);
- 11) да ли се о контроли производних способности и других особина домаћих животиња води прописана евиденција (члан 28.);
- 12) да ли су одгајивачу дати резултати производних способности приплодних домаћих животиња на прописан начин (члан 29.);
- 13) да ли је свака квалитетна приплодна домаћа животиња оцењена и разврстана у класе (члан 30.);
- 14) да ли је признавање нових раса, линија и хибрида домаћих животиња извршено на прописан начин (члан 31.);
- 15) да ли је извршено тестирање нових раса, провенијенци, линија, хибрида и увежених квалитетних приплодних домаћих животиња на прописан начин (члан 32.);
- 16) да ли се размножавање врши на прописан начин (члан 33.);
- 17) да ли се води евиденција о вештачком осемењавању, односно природном парењу и одговарајућа зоотехничка документација (члан 33.);
- 18) да ли се парење у сродству врши на прописан начин (члан 34.);
- 19) да ли се приплодњаци за природно парење и приплодњаци за вештачко осемењавање користе у складу са прописаним условима (чл. 35. и 36.);

20) да ли се сперма користи и ставља у промет у складу са условима из члана 37. овог закона;

21) да ли су извођачи вештачког осемењавања уписани у Регистар извођача вештачког осемењавања (члан 38.);

22) да ли физичко лице које обавља вештачко осемењавање испуњава услове из члана 38. став 2.;

23) испуњеност услова из члана 38. став 3. овог закона;

24) рад извођача вештачког осемењавања (члан 41.);

25) заштитни појас око Центра за селекцију пчелињих матица, односно посебне услове промета и селидбе пчела и пчеларског приплодног материјала, као и гајење пчела у заштићеном појасу око Центра за селекцију пчелињих матица (члан 43.);

26) да ли се генетске манипулације врше у дозвољене сврхе (члан 45.);

27) извођење молекуларно-генетских тестова (члан 46.);

28) да ли је тестирање производних способности домаћих животиња извршено на прописан начин (члан 47.);

29) да ли се гајење врши у складу са прописаним условима по врстама гајења (члан 49.);

30) да ли се гајење врши уз поштовање потреба домаћих животиња у гајењу у погледу исхране и неге (члан 50.);

31) да ли објекти и опрема за гајење испуњавају прописане услове (члан 51.);

32) да ли је одгајивач оспособљен за гајење и поступање са домаћим животињама и да ли има основна знања о гајењу и поступању са домаћим животињама, исхрани, квалитету производа животињског порекла и поступању са стајским ђубривом (члан 52.);

33) стручну оспособљеност одгајивача за извођење зоотехничких поступака из члана 53. став 1. овог закона;

34) да ли одгајивач врши исхрану домаћих животиња супротно одредбама члана 54. овог закона;

35) употребу животињских отпадака (члан 55.);

36) испуњеност техничко-технолошких услова објеката за животињске отпатке и погона за прераду и обраду животињских отпадака (члан 56.);

37) да ли се обележавање и евидентирање домаћих животиња врши у складу са одредбама члана 57. овог закона;

38) да ли се гајење односно селидба пчела врши у складу са одредбама члана 59. овог закона, односно одредбама члана 61. овог закона;

39) да ли се промет пчелињих матица врши на прописан начин (члан 62.);

40) да ли је извршена прописана заштита пчела за време пчелиње паше при употреби хемијских средстава авио методом (члан 64.);

41) да ли се спроводи програм очувања биолошке разноврсности у сточарству (члан 66.);

42) да ли су аутохтоне расе домаћих животиња уписане у Регистар аутохтоних раса (члан 67.);

43) да ли се гајење и промет аутохтоних раса врши супротно одредбама члана 67. овог закона;

44) да ли се врши гајење и промет других раса пчела осим приплодног материјала пчела расе *Apis mellifera carnica* (члан 68.);

45) спровођење посебних мера у сточарству у ванредним условима (члан 69.);

46) испуњеност услова за обављање производње хране биљног порекла за домаће животиње (члан 70.);

47) да ли се врши контрола квалитета хране биљног порекла за домаће животиње у процесу производње и да ли се врше евиденције о извршеној контроли (члан 71.);

48) да ли правно лице које врши контролу квалитета испуњава прописане услове (члан 71.);

49) да ли се промет хране биљног порекла врши у складу са прописаним условима (члан 72.);

50) да ли су производи животиског порекла прописаног квалитета (члан 73.);

51) да ли се промет приплодног материјала врши у складу са чланом 74. овог закона;

52) да ли промет генетским материјалом врши лице које испуњава прописане услове (члан 75.);

53) да ли се увоз и извоз квалитетне приплодне животиње и генетског материјала врши по прописаним условима (чл. 76. и 77.);

54) извршавање мера по овом закону.

Мере које налаже пољопривредни инспектор

Члан 84.

У вршењу послова из члана 82. овог закона пољопривредни инспектор може да:

1) да нареди правном лицу предузетнику или физичком лицу да у одређеном року усклади обављање делатности, односно отклони недостатке у погледу прописаних услова;

2) да наложи решењем рок субјектима у сточарству за испуњење услова предвиђених овим законом;

3) забрани рад субјектима у сточарству до испуњења услова предвиђених овим законом;

4) подноси захтев за покретање прекршајног поступка, пријаву за привредни преступ и кривичну пријаву због повреде одредаба овог закона и прописа донетих на основу њега;

5) нареди друге мере и предузме друге радње у складу са овим законом.

Мере из става 1. овог члана пољопривредни инспектор утврђује решењем.

О извршењу мера наложених решењем из става 2. овог члана правно лице, предузетник односно физичко лице обавештава пољопривредног инспектора.

Обавезе лица над којима се обавља инспекцијски надзор

Члан 85.

Одгајивачка организација, организација са посебним овлашћењима, одгајивач, који подлежу инспекцијском надзору, дужни су да исти омогуће, пруже податке и обавештења и осигурају услове за несметани рад пољопривредног инспектора.

Лица из става 1. овог члана дужни су да у одређеном року, на захтев пољопривредног инспектора, доставе или припреме податке и материјале који су му потребни за обављање послова инспекцијског надзора.

Рок из става 2. овог члана мора бити примерен врсти захтева.

Надлежност за решавање по жалби

Члан 86.

На решење пољопривредног инспектора може се изјавити жалба Министарству у року од осам дана од дана достављања решења.

Жалба не одлаже извршење решења.

XIV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступ

Члан 87.

Новчаном казном од 300.000 до 3 000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако:

- 1) обавља послове у сточарству, а није уписан у Регистар (члан 6. став 1.);
- 2) не спроводи одгајивачки програм (члан 7. став 1, члан 8. став 1, члан 9. став 1.);
- 3) спроводи одгајивачки програм а не испуњава услове из члана 6. став 4, члана 8. став 3. и члан 9. став 3. овог закона;
- 4) обавља послове у сточарству а не испуњава услове из члана 10. став 9. овог закона;
- 5) врши вештачко осемењавање, а није уписано у Регистар извођача вештачког осемењавања (члан 38. став 1.).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара и одговорно лице у правном лицу.

За радње из става 1. овог члана, поред новчане казне, може се изрећи и заштитна мера забране правном лицу да се бави одређеном привредном делатношћу, односно заштитна мера забране одговорном лицу да врши одређене дужности, у трајању од шест месеци до пет година.

Прекршај правног лица

Члан 88.

Новчаном казном од 200.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

- 1) не обавештава Министарство о свакој промени података који се односе на упис у Регистар (члан 11. став 5.);
- 2) не доставља Министарству извештај о спровођењу главног одгајивачког програма на прописан начин (члан 24. став 3.);
- 3) уводи у приплод приплодне домаће животиње и квалитетне приплодне домаће животиње, а не испуњава прописане услове (члан 25. ст. 1, 2, 3. и 4.);
- 4) наведе нетачне податке о пореклу квалитетних приплодних домаћих животиња (члан 26. ст. 1. до 5.);
- 5) не изврши упис домаћих животиња у матичну књигу, односно Регистар из члана 27. став 1. овог закона;
- 6) не врши контролу производних способности и процене приплодне вредности домаће животиње на прописан начин (члан 28. ст. 1. и 3.);
- 7) не изврши оцењивање и разврставање квалитетних приплодних домаћих животиња у класе ради спровођења селекцијских програма и гајења (члан 30.);
- 8) не води збирку података о контроли производних способности и других особина домаћих животиња (члан 28. став 4.);
- 9) одгајивачу не дају резултате контроле производних способности приплодних домаћих животиња на прописан начин (члан 29.);
- 10) контролише да ли је извршено тестирање нових раса, провенјенци, линија и увежених квалитетних приплодних животиња (члан 32.);
- 11) не води евиденцију о вештачком осемењавању приплодњака, односно природном парењу приплодњака и не води одговарајућу зоотехничку документацију (члан 33. став 2.);
- 12) обавља парење у сродству, супротно одредби члана 34. ст. 1. и 2. овог закона;
- 13) користи приплодњаке за природно парење, а не испуњава прописане услове (члан 35. ст. 1, 3. и 4.);
- 14) користи приплодњаке за вештачко осемењавање а не испуњава прописане услове (члан 36. ст. 1, 3. и 4.);
- 15) користи и ставља у промет сперму, а не испуњава услове из члана 37. ст. 1. и 3. овог закона;
- 16) врши вештачко осемењавање, а не испуњава услове из члана 38. став 3;
- 17) врши вештачко осемењавање супротно одредби члана 41. овог закона;
- 18) спроводи главни одгајивачки програм а не испуњава услове из члана 42. ст. 2. и 3. овог закона;
- 19) држи приплодњаке а нема зоотехничку документацију и дозволу из члана 42. став 1. овог закона;

20) врши гајење, промет и селидбу пчела и пчеларског приплодног материјала у заштитном појасу око Центра за селекцију пчелињих матица супротно одредбама члана 43. овог закона;

21) користи и ставља у промет јајне ћелије и ембрионе а не испуњава услове из члана 44. став 1. овог закона;

22) врши мењање наследне основе домаћих животиња методама генетске манипулације супротно одредбама члана 45. овог закона;

23) изводи молекуларно-генетске тестове супротно одредбама члана 46. овог закона;

24) врши тестирање производних способности домаћих животиња супротно прописаним условима (члан 47. став 1.);

25) врши гајење домаћих животиња супротно прописаним условима (члан 49. ст. 2. и 3.);

26) не поштује потребе домаћих животиња у гајењу у погледу исхране и неге (члан 50. ст. 1, 2. и 4.);

27) објекти и опрема за гајење домаћих животиња не испуњавају прописане услове (члан 51. ст. 1. и 3.);

28) није оспособљен за гајење и поступање са домаћим животињама и нема основна знања о гајењу и поступању са домаћим животињама, исхрани, квалитету производа животињског порекла и поступању са стајским ђубривима (члан 52. став 1.);

29) изводи зоотехничке поступке из члана 53. став 1. а није стручно оспособљен;

30) врши исхрану домаћих животиња супротно одредбама члана 54. овог закона;

31) користи објекте за животињске отпатке и погоне за прераду и обраду животињских објеката, а не испуњава техничко-технолошке услове (члан 56. ст. 2. и 3.);

32) врши обележавање и евидентирање домаћих животиња супротно одредбама члана 57. овог закона;

33) врши гајење пчела супротно одредбама члана 59. овог закона;

34) врши селидбу пчела супротно одредбама члана 61. овог закона;

35) врши промет пчелињих матица супротно одредби члана 62. овог закона;

36) не омогући одгајивачу пролаз преко његовог земљишта ради праћења одбеглог роја пчела (члан 63.);

37) врши употребу средстава за заштиту биља и сузбијање комараца авио методом за време пчелиње паше супротно одредбама члана 64. овог закона;

38) не спроводи програм очувања биолошке разноврсности у сточарству (члан 66. ст. 1. и 2.);

39) врши гајење и промет аутохтоних домаћих раса супротно одредбама члана 67. овог закона;

40) врши гајење и промет приплодног материјала других раса пчела осим заштићене расе пчела *Apis mellifera carnica* (члан 68. став 1.);

41) не спроводи посебне мере у сточарству ванредним условима (члан 69. став 1.);

42) не испуњава прописане услове, а бави се производњом хране биљног порекла за домаће животиње (члан 70. став 1.);

43) не обезбеђује сталну контролу квалитета хране биљног порекла за домаће животиње у процесу производње и не води евиденцију о извршеној контроли (члан 71. став 1.);

44) врши контролу квалитета хране биљног порекла за домаће животиње, а не испуњава прописане услове (члан 71. ст. 2. и 3.);

45) врши промет хране биљног порекла за домаће животиње супротно условима из члана 72. став 1;

46) производи производе животињског порекла који нису одговарајућег квалитета (члан 73. став 2.);

47) ставља у промет приплодну домаћу животињу која није обележена на прописан начин и ако је не прати одговарајућа зоотехничка документација (члан 74.);

48) врши промет генетског материјала, а не испуњава прописане услове (члан 75. став 1.);

49) врши увоз квалитетне приплодне домаће животиње, а не испуњава прописане услове (члан 76. ст. 1. и 2.);

50) врши извоз квалитетне приплодне домаће животиње, а не испуњава прописане услове (члан 77. ст. 1. и 2.).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара и одговорно лице у правном лицу.

Прекршај предузетника

Члан 89.

Новчаном казном од 250.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник ако учини радње из члана 88. став 1. тач. 3), 11), 12), 13), 16), 17), 20), 22), 23), 25), 26), 27), 28), 29), 30), 31), 32), 33), 34), 35), 36), 37), 38), 39), 40), 41), 42), 43), 44), 45), 46), 47), 48), 49) и 50).

Прекршај физичког лица

Члан 90.

Новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако учини радње из члана 88. став 1. тач. 3), 11), 12), 13), 16), 17), 20), 22), 23), 25), 26), 27), 28), 29), 30), 31), 32), 33), 34), 35), 36), 37), 38), 39), 40), 41), 42), 43), 44), 45), 46), 47), 48), 49) и 50).

XV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.

Рок за усклађивање пословања

Члан 91.

Одгајивачке организације, организације са посебним овлашћењима, одгајивачи, извођачи вештачког осемењавања дужни су да своје пословање

ускладе са одредбама овог закона најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Примена подзаконских прописа

Члан 92.

Прописи који се доносе на основу овлашћења из овог закона донеће се у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа на основу овлашћења из овог закона примењиваће се прописи донети на основу Закона о мерама за унапређење сточарства („Службени гласник РС”, бр. 61/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05-др.закон), ако нису у супротности са овим законом.

Престанак важења ранијег закона

Члан 93.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о мерама за унапређење сточарства („Службени гласник РС”, бр. 61/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05-др.закон).

Ступање на снагу закона

Члан 94.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о сточарству, садржан је у одредби члана 97. став 1. тачка 9) Устава Републике Србије којим је утврђено да Република Србија и обезбеђује систем заштите и унапређења животне средине; заштиту и унапређивање биљног и животињског света.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Доношење Закона о сточарству произилази из потребе да се на свеобухватан начин регулише област сточарства. Предложеним Законом о сточарству, по први пут се на свеобухватни начин регулише ова област. Овај закон је усаглашен са важећим прописима и међународним стандардима из ове области.

Овим законом уређује се: циљеви у сточарству; субјекти у сточарству и њихови организациони облици; Регистар одгајивачких организација са посебним овлашћењима; одгајивачки циљеви и спровођење одгајивачких програма; контрола продуктивности и очување особина домаћих животиња; гајење домаћих животиња; гајење пчела; очување генетских резерви домаћих животиња и биолошке разноврсности у сточарству; производња и промет хране биљног порекла за домаће животиње и производи животињског порекла; промет приплодним материјалом, као и друга питања од значаја за сточарство.

Дефинисањем поменутих области предуслов су за изградњу механизма који ће омогућити успостављање стандарда Европске уније у области сточарства у Републици Србији. Да би се овај циљ постигао неопходно је успостављање система који ће омогућити заштиту свих субјеката који учествују у производњи у области сточарства, услова који они треба да испуне и начина за остварење постављених циљева.

Новине које се уводе доношењем Закона о сточарству су промене у организацији и у производним методама ове пољопривредне области. Јачањем институција и система контроле производних особина домаћих животиња, има за циљ повећање продуктивности животиња, што либерализацијом тржишта поприма међународну важност и даје подршку за даље преговоре око одрживости пољопривредног тржишта.

Омогућавање формирања одгајивачких организација и организација са посебним овлашћењима у области сточарства ће јасно дефинисати њихову улогу у области сточарства, као и услове које ове организације морају испунити да би се бавиле пословима предвиђеним овим законом. Такође се, кроз формирање одгајивачких организација омогућава и повећање директног утицаја произвођача на постављање селекцијских циљева и повећање продуктивности домаћих животиња.

Успостављањем Регистра одгајивачких организација и организација са посебним овлашћењима који ће водити Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, омогућиће бољу контролу рада поменутих организација, као и контролу над спровођењем одгајивачких програма у области

сточарства. Поменути Регистром ће се такође омогућити да одгајивачи домаћих животиња увек имају тачну информацију о одгајивачким организацијама чији чланови могу постати и области рада у сточарству одгајивачких организација.

Такође, овим законом се предвиђа и вођење главне матичне књиге у складу са међународним стандардима што ће одгајивачима домаћих животиња омогућити добијање података о квалитетним приплодним животињама и условима за упис домаћих животиња у главну матичну књигу.

Упис домаћих животиња у главну матичну књигу по овом закону је добровољан и врши се на основу захтева одгајивача. Он се врши у складу са начелом недискриминације, а како је прописано овим законом.

Предложени Закон о сточарству биће правна основа за доношење низа правилника. У периоду процеса интеграције наше земље у СТО и Европску унију, неопходно је усаглашавање техничких прописа везаних за:

- 1) гајење животиња;
- 2) матично књиговодство и регистрацију одгајивача;
- 3) условима за увођење грла у приплод;
- 4) условима за промет са генетским материјалом;
- 5) тестовима који се спроводе ради утврђивања приплодне вредности домаћих животиња;
- 6) условима за формирање одгајивачких организација,
- 7) регулисање одговорности субјеката који обављају зоотехничке поступке;
- 8) добра произвођачка пракса у сточарској производњи;
- 9) објављивање листе одгајивачких организација.

Уређивање једне битне гране пољопривреде, конкретно сточарства, врши се ради олакшавања унутрашње и спољне трговине у области пољопривреде, као и ради обезбеђивања квалитетних и здравствено - исправних сточарских производа са циљем заштите животиња и заштите потрошача уопште. Тиме се уједно испуњавају очекивања потрошача у погледу високих стандарда и здравствене исправности прехранбених производа животињског порекла.

Прихватање и усаглашавање јединствених стандарда, смерница и препорука, које су развиле међународне организације, омогућава агресивнији, бржи приступ светском пољопривредном тржишту. У периоду усклађивања и хармонизације нашег законодавства у свим областима, неопходно је доношење Закона о сточарству којим се регулише веома значајна грана пољопривредне производње за Републику Србију.

Јединствена правила у Европској унији су предуслови за остваривање високог нивоа производње у сточарству, као и остваривање могућности за поређење грла која потичу из различитих земаља и утврђивање њихове приплодне вредности у циљу ширења позитивних ефеката селекције у широј популацији.

Процес израде овог закона је трајао 12 месеци. То је био неопходан период у ком су утврђене најбитније тачке чије је дефинисање неопходно у овом законском акту. У овом периоду обављене су консултације са удружењима одгајивача домаћих животиња као циљном групом чији су чланови најзаинтересованији за успостављање система у области сточарства који ће им омогућити несметано спровођење зоотехничких поступака уз одговарајућу обученост одгајивача домаћих животиња. Добијена је велика подршка за овај законски пројекат. Такође су консултована и искуства земаља чланица Европске

уније у припреми овог закона (нарочито Словенија), као и искуства земаља у окружењу.

Овај закон представља институционални оквир за изградњу система који омогућава држави да води политику у области сточарства, и представља највиши домет који постојећи систем у Републици Србији може да издржи у процесу усклађивања са прописима Европске уније, и који је прикладан за непосредну примену у стварном животу. Као такав, овај закон представља полазну основу каја ће поспешити убрзан развој сточарства у Републици Србији, а такође и државног система и механизма који ће подржати тај развој. Процес развоја сточарства диктираће потребу за усавршавањем и изменама овог прописа.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У поглављу I. уређене су основне одредбе.

Овим Овим законом уређује се: циљеви у сточарству; субјекти у сточарству; одгајивачки циљеви и спровођење одгајивачких програма; гајење домаћих животиња; производња и промет хране биљног порекла за домаће животиње и производа животињског порекла; производња и промет генетског материјала, очување генетске варијабилности и аутохтоних раса; промет приплодним животињама, као и друга питања од значаја за сточарство (члан 1.).

У основним одредбама дата су појашњења појединих израза употребљених у овом закону, у циљу бољег разумевања текста Закона, као и уношења појмова који су произашли из усклађивања текста закона са европским директивама (члан 2).

Чланом 3. закона утврђени су циљеви у сточарству који се остварују спровођењем одгајивачких програма (члан 3.), а чланом 4. закона посебно је дефинисано начело недискриминације, као право сваког одгајивача да учествује у раду одгајивачких организација и спровођењу одгајивачких програма и обавеза уписа домаћих животиња у главну матичну књигу.

У поглављу II. утврђени су субјекти у сточарству и њихови организациони облици, тако да обављање послова у сточарству на територији Републике Србије, у оквиру својих овлашћења обезбеђују Република Србија преко министарства надлежног за послове пољопривредоодгајивачи, одгајивачке организације и организације са посебним овлашћењима и други субјекти у сточарству (члан 5.).

Одгајивачке организације и организације са посебним овлашћењима могу да обављају послове у сточарству ако су регистровани у Регистар привредних субјеката, односно у одговарајући регистар у складу са прописима којима се уређују удруживања грађана и ако су уписани у Регистар одгајивачких организација и организација са посебним овлашћењима. Одгајивачке организације могу се основати као: основна, регионална и главна одгајивачка организација (члан 6.).

Овим поглављем утврђена је дужност одгајивачких организација да израде и спроводе одгајивачке програме, као и услови за обављање послова ради којих су основане (чл. 7, 8. и 9.).

У члану 10. овог закона дефинисани су послови у сточарству организација са посебним овлашћењима, као и њихови организационо облици.

Као посебно саветодавно тело за област сточарства, министар решењем образује Научно-стручни савет за сточарство (чл.11. и 12.).

У поглављу III. уређује се начин уписа, садржина и начин вођења Регистра одгајивачких организација и организација са посебним овлашћењима, као и услови за брисање из Регистра (чл. 13, 14 . и 15.)

У поглављу IV. прописани су одгајивачки циљеви и мере за спровођење одгајивачких програма (чл.16. и 17).

Овим поглављем утврђена је садржина одгајивачких програма и то: дугорочног, годишњег, главног, селекцијског и основног (чл. 18, 19, 20 .и 22.), прописани услови које морају да испуне главни и основни одгајивачки програм (чл.21. и 23.), као и начин вршења стручне контроле над спровођењем одгајивачких програма.

Поглављем V. уређена је контрола продуктивности и очување особина домаћих животиња. Тако су прописани услови које морају испуњавати приплодне и квалитетне приплодне животиње ради увођења у приплод, који врши одгајивач (члан 25). Посебно је дефинисан услов који се односи на порекло квалитетних приплodних животиња, а које може бити пуно и непотпуно (члан 26.)

Ради обезбеђења јединствене евиденције, а у циљу контроле продуктивности домаћих животиња врши се упис у матичну књигу (главну матичну књигу и матичну књигу аутохтоних раса о пореклу расе) и регистар (регистар матичних јата живине и регистар матица пчела познатог порекла), које води Министарство (члан 27.).

Контрола производних способности и процена приплодне вредности домаћих животиња врши се на начин и методама које су одређене главним одгајивачким програмом. Резултати процењене приплодне вредности домаћих животиња користе се за разврставање квалитетних приплodних домаћих животиња у класе. Контрола производних способности и методе за процену приплодне вредности домаћих животиња морају бити у складу са међународно признатим поступцима и методама (члан 28).

Утврђена је обавеза основне одгајивачке организације да одгајивачу даје резултате контроле производних способности приплodних домаћих животиња у обиму, року и на начин који је утврђен одгајивачким програмом (члан 29.).

Одгајивачка организација врши оцењивање и разврставање квалитетних приплodних домаћих животиња у класе ради спровођења селекцијских програма и гајења домаћих животиња. (члан 30.) Надаље, прописано је да нове расе и линије домаћих животиња које настају на територији Републике Србије признаје министар решењем (члан 31). За укључивање нових раса, провенијенци, линија и увежених квалитетних приплodних домаћих животиња у главни одгајивачки програм постојећих раса мора бити спроведена одговарајућа провера њихових производних способности, процена приплодне вредности и разврставање у класе, што обавља одгајивачка организација (члан 32).

Одредбама чл. 33, 34, 35, 36. и 37. закона прописани су зоотехнички поступци који се односе на размножавање домаћих животиња које може да се изводи вештачким осемењавањем или природним парењем и дефинисан је приплodни материјал. Тако је прописано да вештачко осемењавање може да обавља правно лице и предузетник (у даљем тексту: извођач вештачког осемењавања) који је уписан у Регистар извођача вештачког осемењавања, који води Министарство, као и физичко лице на основу уговора о сарадњи са извођачем вештачког осемењавања и које је стручно оспособљено за извођење вештачког осемењавања. Стручно оспособљавање физичког лица за извођење вештачког осемењавања врши се на организованим обукама, према програму који

доноси Министарство (члан 38.). Ово поглавље уређује и начин уписа, садржину и начин вођења Регистра извођача вештачког осемењавања, као и услове за брисање из њега (чл. 39. и 40.).

У Центру за репродукцију животиња и вештачко осемењавање могу се држати приплодњаци који имају педигре издат од стране главне одгајивачке организације, да је уписан у главну матичну евиденцију и дозволу за коришћење приплодњака издату од стране министра. Прописане су обавезе Центра за репродукцију животиња и вештачко осемењавање, ради спровођења главног одгајивачког програма. (члан 42.).

Такође, ради контроле продуктивности и очувања особина пчела, чланом 43. закона, утврђен је заштитни појас око центра за селекцију пчелињих матица где се примењују посебни услови промета и селидбе пчела и пчеларског приплодног материјала и прописана је забрана гајења пчела у заштићеном појасу.

Одредбом члана 44. прописани су посебни услови које мора испуњавати приплодни материјал, конкретно јајне ћелије и ембриони, да би се могао користити и стављати у промет.

Утврђена је забрана мењање наследне основе домаћих животиња методама генетске манипулације. Изузетно, може се вршити мењање наследне основе домаћих животиња методама генетске манипулације само у научно-истраживачке сврхе, у затвореном и за ту сврху опремљеном објекту, уз дозволу коју издаје министар (члан 45).

Одредбама чл. 46. и 47. прописане су обавезе организација са посебним овлашћењима, и то: Лабораторије за молекуларно-генетске тестове и Тестне станице.

У поглављу VI. прописана је област гајења домаћих животиња.

Тако је одредбама чл. 49. и 50. утврђен циљ и врсте гајења које може бити конвенционално и природи прилагођено гајење. При гајењу се морају поштовати потребе животиња у гајењу, тако да се задовољавају њихове биолошке потребе, да се не ометају њихове телесне функције и понашање, као и да се са њима поступа у складу са прописима којима се уређује здравствена заштита и добробит животиња (члан 50.). Такође при гајењу домаћих животиња морају бити испуњени услови у погледу објеката и опреме (члан 51.).

Одгајивач при гајењу мора да је оспособљен за гајење и поступање са домаћим животињама и да има основна знања о гајењу и поступању с домаћим животињама, исхрани, квалитету производа животињског порекла и поступању са стајским ђубривом (члан 52.). За извођење зоотехничких поступака из члана 53. овог закона неопходно је да одгајивач има стручну оспособљеност која се стиче на организованим обукама, према програму који доноси Министарство.

Надаље, дужност одгајивача је да се брине о исхрани домаћих животиња тако да се задовољавају основне потребе домаћих животиња. Забрањено је давање хормоналних препарата да би се подстицао раст, производња млека, меса, јаја или из других разлога домаћим животињама које се користе у производне и спортске сврхе. Изузетно, дозвољено је давање хормоналних препарата за репродуктивне и терапијске сврхе (члан 54.).

Одредбама члана 55. и 56. дефинисани су животињски отпаци и ђубрење, као и услови које морају испуњавати објекти за животињске отпатке.

Домаће животиње морају бити обележене и евидентиране. Обележавање може да врши овлашћени одгајивач који је стручно оспособљен да врши обележавање и одгајивачка организација, тако да се стручно оспособљавање врши на организованим обукама, према програму који доноси Министарство.

Одгајивач је дужан да о извршеном обележавању домаће животиње води шталску књигу, као и да податке о обележавању достави Министарству ради уписа у Централну базу податка о обележавању животиња (члан 57.).

Одредбом члана 58. прописано је гајење домаћих животиња на посебним прописом утврђеном заштићеном подручју.

У поглављу VII. уређено је гајење пчела. Тако су прописани услови и начин гајења, обавеза вођења катастра пчелиње паше и фенолошких карти, селидба и промет пчела, праћење одбеглог роја пчела, као и посебна заштита пчела за време пчелиње паше (чл. 59. до 64.).

У поглављу VIII. уређено је очување генетских резерви домаћих животиња и биолошке разноврсности у сточарству.

Ради очувања генетских резерви домаћих животиња у виду минималног броја домаћих животиња, доза сперме, јајних ћелија или ембриона, министар прописује Листу генетских резерви домаћих животиња, као и начин очувања генетских резерви (члан 65.).

Одредбом члана 66. утврђен је Програм биолошке разноврсности у сточарству који садржи оцену стања у погледу биолошке разноврсности, обим средстава за спровођење програма, начин расподеле средстава и субјекте у сточарству који ће га спроводити (члан 66.).

Аутохтоне расе домаћих животиња су под посебном бригом државе. Листу аутохтоних раса домаћих животиња и угрожених аутохтоних раса утврђује министар. Аутохтоне расе домаћих животиња се уписују у Регистар аутохтоних раса, који води Министарство (члан 67.).

Такође, ради очувања биолошке разноврсности пчела *Apis mellifera carnica* на територији Републике Србије забрањено је гајење и промет са приплодним материјалом других раса пчела (члан 68.).

Одредбом члана 69. прописане су посебне мере у ванредним условима, и то: забрана промета домаћих животиња и забрана клања домаћих животиња.

Поглављем IX. уређена је производња и промет хране биљног порекла за домаће животиње и утврђени су производи животињског порекла.

Производњом хране биљног порекла за домаће животиње може да се бави правно лице, предузетник или физичко лице које испуњава прописане услове у погледу објекта и опреме, просторија за чување сировина и произведене хране, као и да обезбеђује контролу квалитета хране биљног порекла за домаће животиње (члан 70.). О извршеној контроли квалитета хране биљног порекла за домаће животиње у процесу производње води се евиденција. Контролу квалитета врши правно лице које је акредитовано од организације надлежне за акредитацију и овлашћено од стране Министарства и које испуњава услове у погледу опреме и стручног кадра (члан 71.). Промет хране биљног порекла за домаће животиње, обухвата увоз, извоз, складиштење и продају, као и свако упућивање хране за домаће животиње трећем лицу из објекта за производњу хране биљног порекла за домаће животиње. О промету хране биљног порекла за домаће животиње такође се води евиденција (члан 72.).

Одредбом члана 73. дефинисани су производи животињског порекла који морају одговарати прописаним условима о квалитету.

У поглављу X. уређен је промет приплодним материјалом.

Промет квалитетне приплодне домаће животиње и њено излагање на смотрема, изложбама, сајмовима, лицитацијама, тамичењима или на други начин, као и промет осталог приплодног материјала може се вршити ако је

обележен на прописан начин и ако се води, односно ако је прати матични лист, педигре и уверење о здравственом стању животиње. Излагање домаћих животиња на смотрама, изложбама, сајмовима и тамичењима је од значаја за Републику Србију (члан 74.). Промет генетским материјалом може да врши правно лице које испуњава услове у погледу објеката, опреме и стручног кадра (члан 75.).

Одредбама чл. 76. и 77. утврђени су услови за увоз, односно извоз квалитетне приплодне домаће животиње и генетског материјала.

Поглављем XI. прописане су базе података и информациони систем у сточарству.

Ради евидентирања, и праћења спровођења мера и других послова у сточарству, Министарство води базе података у складу са овим законом и користи податке у складу са другим прописаним базама података. Базе података везане за послове у сточарству морају бити повезане са Централном базом коју води Министарство, као и другим базама података које води Министарство (члан 78).

Надаље, Министарство успоставља и одржава информациони систем у сточарству. Субјекти у сточарству, у оквиру прописаних надлежности, дужни су водити матичне књиге, регистре, збирке података и евиденције под условима и на начин прописан овим законом, усклађене и повезане у информациони систем и међународне информационе системе у области сточарства (члан 79.).

Средства за спровођење послова у сточарству утврђена су у поглављу XII. Средства за спровођење послова у сточарству обезбеђују се од прописаних накнада.

У поглављу XIII. Уређен је надзор.

У овом поглављу уређен је инспекцијски надзор, службено одело и службена легитимација права и дужности пољопривредног инспектора и мере које налаже пољопривредни инспектор (чл. 81. до 84.).

Такође, у овом поглављу прописане су обавезе лица над којима се обавља инспекцијски надзор, поступак инспекцијског надзора, као и надлежност за решавање по жалби (чл. 85. и 86.).

У поглављу XIV. утврђене су казнене одредбе за правна лица, предузетнике и физичка лица.

У поглављу XV. регулисане су прелазне и завршне одредбе.

Овим поглављем регулисан је рок за усклађивање пословања, примена подзаконских прописа, престанак важења и ступања на снагу Закона.

IV. ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона потребно је обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије за трошкове стручног оспособљавања одгајивача за извођење зоотехничких поступака за које је неопходна стручна оспособљеност.

Средства за обуку одгајивача за обављање зоотехничких поступака су неопходна ради унапређења ефикасности обављања зоотехничких поступака и благовремене реакције у ситуацијама када је она неопходна у циљу здравствене заштите и добробити домаћих животиња.

Износ средстава предвиђен за ове намене стручног оспособљавања одгајивача се процењује на око 2.500.000,00 динара на годишњем нивоу.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА

1. Који проблем се решава прописом?

Сточарство као грана пољопривреде представља показатељ развијености државе у целини. Доношењем овог закона на свеобухватан начин се решавају проблеми које произвођачи имају у сточарској производњи.

Овим законом уређују се: циљеви у сточарству; субјекти у сточарству; одгајивачки циљеви и спровођење одгајивачких програма; гајење домаћих животиња; производња и промет хране за животиње и производа животињског порекла; производња и промет генетског материјала, очување генетске варијабилности и аутохтоних раса; промет приплодним домаћим животињама, као и друга питања од значаја за сточарство.

2. Који циљеви треба да се постигну доношењем акта?

Циљеви који треба да се постигну доношењем овог закона јесу:

Побољшање, односно очување особина домаћих животиња у зависности од њихове виталности је битан сегмент сточарске производње, јер само побољшањем производних особина домаћих животиња можемо очекивати унапређење сточарства. Међутим у исто време је неопходно водити рачуна о виталности домаћих животиња и напредак у производњи не сме нарушити здравље домаћих животиња и њихову отпорност на утицаје животне средине.

Очувањем генетске варијабилности и биолошке разноврсности у сточарству омогућавамо очување постојећих врста и раса домаћих животиња.

Очување пољопривредних површина у њиховој употреби сходно намени је предуслов за наставак пољопривредне производње и неопходно је наставити са њиховим правилним коришћењем.

Производња довољних количина квалитетних сточарских производа, као циљ је предуслов за довољну снабдевеност тржишта квалитетним сточарским производима, као и за извоз сточарских производа на тржишта других земаља.

Обезбеђивање одговарајуће исхране за сваку врсту домаћих животиња је предуслов за очување виталности и здравља домаћих животиња и постизање задовољавајућих резултата у производњи.

Спровођењем органске производње у сточарству стварају се услови за производњу високовредних сточарских производа којим се задовољава посебан сегмент тржишта који је у интензивном развоју у целом свету.

Очување аутохтоних раса је циљ којим се омогућава пре свега очување раса домаћих животиња које су настале на територији Републике Србије, и као такве су добро адаптиране на услове животне средине. Њиховим укрштањем са високопроизводним расама домаћих животиња повећава се виталност тих раса. Оне такође представљају научни, културни и економски значај за Републику Србију и важан извор генетског потенцијала за будући рад у сточарству.

Спречавање негативних последица гајења домаћих животиња у сродству је неопходно ради очувања виталности домаћих животиња и спречавања појаве хромозомских поремећаја.

Спрођење зоохијенских и етолошких норматива у гајењу домаћих животиња је неопходно ради заштите здравља и добробити домаћих животиња, и ради смањења негативних утицаја животне средине на домаће животиње.

Један од циљева овог закона је и да се осигура гајење домаћих животиња обавља уз поштовање норматива за очување животне средине.

Јасно дефинисање права и дужности субјеката у сточарству и њихове надлежности у области сточарске производње је неопходно да би се постигли најбољи резултати у производњи и да би се омогућило повећање производње без нарушавања здравља домаћих животиња.

Само правилним извођењем стручних зоотехничких послова омогућава се правилна процена приплодне вредности домаћих животиња и ефикасан селекцијски рад.

Примена резултата научноистраживачког, стручног, образовног и саветодавног рада у сточарству је неопходна ради образовања и обуке одгајивача домаћих животиња и стручних лица која раде на спровођењу одгајивачких програма.

Идентификација, обележавање и регистрација домаћих животиња омогућава поред праћења домаћих животиња и праћење производних способности домаћих животиња на правилан начин, чиме се постиже и регистрација производних особина домаћих животиња и њихово поређење у циљу спровођења одгајивачког програма.

Коришћење информационих система у сточарству омогућава повезивање у међународне информационе системе и већу доступност података о квалитетним приплодним грлима свим заинтересованим странама.

Уређење промета са квалитетним приплодним материјалом и производима животињског порекла је неопходно у циљу унапређења расног састава домаћих животиња и производних особина домаћих животиња.

3. Да ли су разматране друге могућности за решење проблема?

У нашем правном систему постоји неколико законских прописа који се односе на сточарство:

1) Закон о мерама за унапређење сточарства („Службени гласник РС”, бр. 61/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05);

2) Правилник о начину испитивања својстава квалитетне приплодне стоке и о условима производње и транспорта живине („Службени гласник РС”, број 21/96);

3) Закон о ветеринарству („Службени гласник РС”, број 91/05).

Друге могућности решавања проблема нису постојале. Било је потребно на један целовит начин регулисати област сточарства и омогућити ефикаснији рад одгајивача, као и омогућити формирање одгајивачких организација, који по основу овог закона знају и своја права и обавезе.

Стога је потребно донети Закон о сточарству који ће јасно дефинисати области деловања и надлежности, што је њиме и урађено. Никаква друга мера до ове, није могла омогућити да се кроз свеобухватан приступ почне решавање тешког стања у ком се налази сточарство Републике Србије.

4. Зашто је доношење акта најбоље решење датог проблема?

Овим актом се регулишу сва питања у области сточарства. Такође се стварају везе са Законом о ветерини, и јасно се дефинишу надлежности између ове две области и наглашава се неопходност сарадње субјеката који учествују у сточарству по основу овог закона и субјеката у ветеринарској делатности по основу Закона о ветеринарству.

5. На кога ће и како утицати решења предложена у акту?

Овај закон ће имати утицај на одгајиваче домаћих животиња, који ће преко одгајивачких организација моћи да спроводе одгајивачки програм са којим су сагласни и у чијем извођењу ће и они учествовати. На основу тога одгајивачи ће моћи да планирају своју производњу и имаће далеко већу сарадњу са институцијама у одабиру и гајењу квалитетних приплодних домаћих животиња, што ће самим тим довести до веће и стабилније производње.

Закон о сточарству ће имати великог утицаја и на све друге субјекте у сточарској производњи, почевши од људи који раде на терену као селекционери у одгајивачким организацијама, одгајивачких организација које ће израђивати одгајивачке програме и вршити процену приплодне вредности домаћих животиња у складу са међународним стандардима. до институција, које ће имати прецизније информације о квалитету домаћих животиња које се гаје у Републици Србији и њиховим производним особинама, на основу којих ће се касније вршити креирање аграрне политике у области сточарства.

6. Који су трошкови које ће примена акта изазвати грађанима и привреди, посебно МСП?

Доношењем овог акта проузроковаће се трошкови обуке пољопривредних произвођача, за обављање одређених зоотехничких поступака. Обука одгајивача домаћих животиња ће омогућити боље обављање послова у сточарству, и побољшање услова производње, како за домаће животиње, тако и за одгајиваче.

7. Да ли позитивни ефекти аката оправдавају трошкове његове примене?

Трошкови у буџету се могу оправдати у перспективи, када ће Република Србија едуковањем одгајивача за спровођењем одређених мера зоохигијене, сузбити болести, имати боље могућности за извоз на страна тржишта испуњавањем неопходних зоохигијенских норми, као и смањењем новца потребних за здравствену заштиту.

То ће за последицу имати развијенију сточарску производњу која ће на основу постигнутих резултата бити конкурентна на европском тржишту, јер ће моћи да понуди квалитетне, здравствено исправне прехранбене производе који потичу од контролисаних домаћих животиња.

Након обуке одгајивача за извођење зоотехничких поступака ће доћи до смањења трошкова за њихово извођење, и до њиховог ефикаснијег извођења.

8. Да ли акт стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Примена овог закона омогућује правно уређен наступ свих субјеката у сточарству. Стимулише појаву нових привредних субјеката који врше контролу производних и репродуктивних особина домаћих животиња, селекцију домаћих животиња на повећање продуктивности уз поштовање њихове виталности.

Овај закон подстиче конкуренцију стимулацијом за формирање одгајивачких организација и повећаним бројем радних места у њима.

9. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о акту?

Процес израде овог закона трајао је око годину дана. То је био неопходан период у коме су утврђене најбитније тачке чије је дефинисање неопходно у законском акту.

У том периоду су обављене консултације са заинтересованим странама. Добијена је велика подршка за овај законски пројекат. Исто тако, консултована су и искуства земаља Европске уније и земаља у окружењу.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ НАЦРТА ПРОПИСА СА ACQUIS COMMUNAUTAIRE/OM

1. Орган или организација државне управе – обрађивач Закона (у даљем тексту: пропис)

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

2. Назив нацрта Закона:

Нацрт Закона о сточарству

3. Усклађености нацрта Закона са *acquis communautaire-om*

а) Навођење примарних извора права ЕУ и усклађеност са њима

Оснивачки уговори Европске уније

б) Навођење секундарних извора права ЕУ и усклађеност са њима

Ознака Директиве Савета ЕУ

Област коју регулише Директива

Говедарство

Упутство Савета Министара 77/504/ЕЗ
Одлука Комисије 84/247/ЕЗ

Гајење говеда чистих раса;
Условe за признавање одгајивачких организација и асоцијација које воде или установљавају главну матичну књигу за чистокрвне расе животиња врсте говеда;
Условe за упис говеда у главну матичну књигу;

Одлука Комисије 84/419/ЕЕЗ

Упутство Савета Министара 87/328/ ЕЕЗ

Условe за прихватање у одгајивачке сврхе чисторасних гајених животиња врсте говеда;

Одлука савета министара 96/463/ЕЗ

Одређивање референтног тела одговорног за сарадњу у установљавању униформног метода тестирања и процени резултата за чистокрвне расе животиња врсте говеда;

Одлука Комисије 2005/379/ЕЗ

Потврду педигреа и појединости за чистокрвне расе животиња врсте говеда, њихову сперму, јајне ћелије и ембрионе;
Методe за контролу особина и методe за процену приплодне вредности чистокрвне расе животиња врсте говеда;

Одлука Комисије 2006/427/ЕЗ

Свињарство

Упутство Савета Министара 88/661/ ЕЕЗ Зоотехничке стандарде који се примењују у гајењу животиња врсте свиње;

Одлука Комисије 89/501/ ЕЕЗ	Одобравање и надзор над одгајивачким асоцијацијама и одгајивачким организацијама које воде или установљавају главну матичну књигу за чистокрвне расе животиња врсте свиње;
Одлука Комисије 89/502/ ЕЕЗ	Условe за упис свиња чистих раса у главну матичну књигу;
Одлука Комисије 89/503/ ЕЕЗ	Потврду педигреа за чистокрвне расе животиња врсте свиње, њихову сперму, јајне ћелије и ембрионе;
Одлука Комисије 89/504/ ЕЕЗ	Одобравање и надзор над одгајивачким Асоцијацијама, одгајивачким организацијама и приватним предузимачима који воде или установљавају регистар за хибридне животиња врсте свиње;
Одлука Комисије 89/505/ ЕЕЗ	Условe за упис хибридних свиња у регистар;
Одлука Комисије 89/506/ ЕЕЗ	Потврду сертификата за хибридне животиње врсте свиње, њихову сперму, јајне ћелије и ембрионе;
Одлука Комисије 89/507/ ЕЕЗ	Методe за контролу особина и методe за процену приплодне вредности чистокрвних раса и хибридних животиња врсте свиње;
Упутство савета министара 90/118/ ЕЕЗ	Прихватање чисторасних свиња за приплод;
Упутство савета министара 90/119/ ЕЕЗ	Прихватање хибридних свиња за приплод;
<u>Овчарство и козарство</u>	
Упутство Савета Министара 89/361/ ЕЕЗ	Овце и козе чистих раса;
Одлука Комисије 90/254/ ЕЕЗ	Условe за признавање одгајивачких организација и асоцијација које воде или установљавају главну матичну књигу за чистокрвне расе животиња врсте овце и козе;
Одлука Комисије 90/255/ ЕЕЗ	Условe за упис у главну матичну књигу оваца и коза;
Одлука Комисије 90/256/ ЕЕЗ	Методe за контролу особина и методe за процену приплодне вредности чистокрвних гајених овце и козе;
Одлука Комисије 90/257/ ЕЕЗ	Условe за прихватање у одгајивачке сврхе чисторасних гајених оваца и коза и употреби њихове сперме, јајних ћелија и ембриона;

Одлука Комисије 90/258/ ЕЕЗ	зоотехничке сертификате за чистокрвне животиње врсте овце и козе, њихову сперму, јајне ћелије и ембрионе;
<u>Коњарство</u>	
Упутство Савета Министара 90/427/ ЕЕЗ	Зоотехничке и генеаложке услове вођења промета еквида у оквиру Заједнице;
Одлука Комисије 92/353/ ЕЕЗ	Услове за признавање одгајивачких организација и асоцијација које воде или установљавају главну матичну књигу за регистроване еквиде;
Одлука Комисије 92/354/ ЕЕЗ	Сигурна правила која осигуравају координацију између организација и асоцијација које воде и установљавају главну матичну књигу за регистровање еквида;
Одлука Комисије 93/623/ ЕЕЗ	Установљавање идентификационог документа (пасоша) који прати регистроване еквиде;
Одлука Комисије 96/78/ЕЗ	Услове за упис и регистрацију у главну матичну књигу еквида за одгајивачке сврхе;
Одлука Комисије 96/79/ЕЗ	зоотехничке сертификате за сперму, јајне ћелије и ембрионе регистрованих еквида;
<u>Такмичења коња</u>	
Упутство Савета Министара 90/428/ ЕЕЗ	Промет еквида намењен такмичењу и условима за учествовање у томе;
Одлука Комисије 92/216/ ЕЕЗ	Прикупљање података који се тичу такмичењу еквида;
<u>Остале гајене животиње</u>	
Упутство Савета Министара 91/174/ ЕЕЗ	Утврђује зоотехничке захтеве и захтеве за педигре за тржиште чисторасних животиња и допуњава директиву 77/504/ЕЕЗ и 90/425/ ЕЕЗ;
<u>Увоз из трећих земаља</u>	
Упутство Савета Министара 94/28/ЕЗ	Утврђује принципе везане за зоотехничке и генеаложке услове применљиве на увоз из трећих земаља животиња, сперме, јајних ћелија и ембриона, и допуњава директиву 77/504/ЕЕЗ;
Одлука Комисије 96/509/ЕЗ	Утврђивање педигреа и зоотехничких захтева за увоз сперме одређених животиња;

Одлука Комисије 96/510/ЕЗ

Педигре и зоотехничке сертификате за увоз приплодних животиња и њихове сперме, јајних ћелија и ембриона;

Одлука Комисије 2006/139/ ЕЗ

Имплементацију директиве 94/28/ЕС која се односи на листу овлашћеника у трећим земљама одобреним за вођење матичних књига или регистара одређених животиња;

Обележавање домаћих животиња

Правилник (ЕЗ) Европског Парламента и Савета Министара No 1760/2000

Установљавање система за идентификацију и регистрацију говеда;

Напред наведене директиве делимично су примењене у Закону, а биће у потпуности пренете у подзаконска акта за спровођење овог закона.

в) Навођење осталих извора права ЕУ и усклађеност са њима
Нема их.

г) Разлози за делимичну усклађеност односно неусклађеност
Сходно тренутном стању процеса приступања ЕУ урађено је делимично усклађивање прописа, и оно ће се у наредном периоду наставити

д) Рок у коме је предвиђено постизање потпуне усклађености
Нацрта закона са *acquis communautaire*-ом
У току 2009. године усклађивање основног прописа, а до 2012. године усклађивање пратећих прописа.

4. Уколико не постоје одговарајући прописи ЕУ са којима је потребно обезбедити усклађеност констатовати ту чињеницу

5. Да ли су горе наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?
Не

6. Да ли је нацрт прописа преведен на неки службени језик ЕУ?
Не

Учешће консултаната у изради нацрта Закона и њихово мишљење о усклађености

За израду Нацрта закона о сточарству образована је радна група од представника Пољопривредног факултета Нови Сад – департман за сточарство, Пољопривредног факултета Београд – институт за зоотехнику и институт за воћарство и виноградарство, Института за сточарство Београд – Земун.

Нацрт закона о сточарству је 23.06.2008. у оквиру симпозијума „Сточарство, ветеринарска медицина и економика у производњи здравствено безбедне хране“ представљен широј стручној јавности, на јавну расправу. Одређен број коментара је достављен и прихваћен, након чега је уграђен у текст закона.

4427008.177.doc/3